

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Edi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII*a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA**Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009**Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101**Web: www.ccdab.ro,**E-mail: office@ccdab.ro***Director:****Prof. Dărămuș Eugenia Marcela****Redactor șef:** prof. Oros Ligia Elena**Redactori:** prof. Crișan Monica, prof. Popa Ramona Claudia, prof. Nandrea Maria, doc. Cutean Irina**Colaboratori:** insp. gen. prof. Sandu Cornel
Conf. univ. dr. Panaite Ovidiu**Tehnoredactare:** aj. analist programator
Popa Ioan**Corectura:** Prof. Nandrea Maria

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Elevul între ecran, emoții și educație - Prof. înv. primar Motora Olga Narcisa	3
Castel in the sky – educație, artă și prietenie europeană în inima Italiei – Prof. Huștiuc Nicoletta	5
Educația pentru toleranță – Prof. cons. Școlar Hațegan-Comșa Marilena, prof. Dolcoș Maria Cristina	7
Creativitatea, factor determinant al educației – studiu de specialitate – Prof. Din Maria Andreea	10
Rolul satului Tărtăria în istoria Transilvaniei și „Tăblițele de la Tărtăria” – între patrimoniul local și controversă arheologică – Prof. Oltean Sabina Larisa	11
Procesul de învățare prin descoperire și cooperare în grădiniță – Prof. înv. preșcolar Rus Nicoleta Livia, prof. înv. preșcolar Suciu Veronica	14
Metode de învățământ – în perspectiva cultivării gândirii elevilor - Prof. înv. primar Sevastian Luminița-Aurelia	18
Educația multiculturală și educația interculturală – Prof. înv. preșcolar Furdui Mirela Elena	20
Obiceiuri și tradiții românești de Crăciun – studiu de specialitate – Prof. Gavrilă Ana-Maria	21
„Bogățiile toamnei” – un proiect de activitate extracurriculară – Prof. Goldschmidt Erika	22
Importanța educației în societatea contemporană – Prof. Medrea Alina	24
Jocul didactic matematic la clasele primare – Prof. înv. primar Moldovan Claudia	25
Prima întâlnire transnațională în Belgia, Liege, pentru Liceul Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș în cadrul proiectului Erasmus+ „Chantons les droits de l'enfant, en-chantons les droits de l'ame – Prof. Popa Diane	27

Test de verificare a cunoștințelor la alcani și alchene – Prof. Ursaleș Traian Nicolae	29
Jocul în dezvoltarea aptitudinilor școlarului mic – Prof. Zdrenghea Simona	32
Implementarea reperelor fundamentale în creșe și grădinițe prin activitățile matematice – Prof. pt. educație timpurie Balea Livia - Valentina	34
Profesorul, facilitator al învățării în contextul educației moderne – Prof. Demeny Ida	36
150 de ani de la nașterea Reginei Maria – Prof. Cetean Daniela	40
Biserica Sfântul Teodor Tiron – Prof. Buta Iuliana	42
Cultivarea interesului elevilor din ciclul primar pentru activitățile extrașcolare prin intermediul excursiilor și al drumețiilor – Prof. înv. primar Bocșa Aurelia Georgeta	45
Protejarea mediului – Prof. Dăncău Monica-Adriana	47

STUDIU - ELEVUL ÎNTRE ECRAN, EMOȚII ȘI EDUCAȚIE

Prof. învă. primar Motora Olga –Narcisa, Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra

Lumea contemporană se află într-o continuă transformare, influențată profund de tehnologie și de dinamica socială accelerată. Era digitală a transformat radical peisajul educațional. Elevii de astăzi sunt „nativi digitali”, crescuți într-un mediu saturat de ecrane – de la smartphone-uri și tablete, la laptopuri și console de jocuri, ei fiind așadar conectați aproape permanent la o realitate digitală care, deși oferă numeroase beneficii, aduce cu sine și riscuri majore. Relația dintre elev, ecran și emoții este una dinamică și adesea contradictorie. Pe de o parte, ecranele pot fi instrumente de învățare și de exprimare a emoțiilor, facilitând comunicarea și creativitatea. Pe de altă parte, utilizarea excesivă și necontrolată a tehnologiei poate duce la consecințe negative, precum tulburări de atenție, anxietate, depresie, dificultăți de somn și izolare socială. Școala, ca principal agent de socializare și educație formală, se află în prima linie a acestei transformări și trebuie să găsească modalități eficiente de a naviga prin aceste ape tulburi, oferind elevilor instrumentele necesare pentru a se dezvolta armonios într-o lume digitalizată

I. Dependența de ecrane – între instrument didactic și factor perturbator

În ultimii ani, ecranul a devenit o prelungire a vieții cotidiene a elevului. Pe de o parte, tehnologia digitală permite accesul rapid la cunoștințe, învățare interactivă, colaborare online și dezvoltarea unor competențe digitale esențiale. Dar există și efecte negative ale utilizării nelimitate și necontrolate a tehnologiei, nu doar de natură cognitivă dar și afectivă, evidente în scăderea atenției, dependență digitală, probleme de somn, iritabilitate, izolare socială și reducerea capacității de a comunica emoțional, scăderea stimei de sine. Elevii petrec adesea mai mult timp în fața ecranelor decât în interacțiune directă cu colegii, părinții sau profesorii.

I.1 Ecranul - Instrument didactic:

Integrarea tehnologiei digitale în învățământ a deschis noi orizonturi educaționale, facilitând accesul rapid și extins la informații din multiple surse. Elevii pot investiga baze de date online, biblioteci virtuale și arhive digitale, depășind limitările geografice și temporale ale resurselor tradiționale. Mai mult, învățarea interactivă este amplificată prin intermediul platformelor educaționale virtuale (e.g., Moodle, Google Classroom), aplicațiilor interactive și materialelor multimedia (simulări, videoclipuri educaționale, realitate augmentată). Aceste instrumente contribuie la o experiență de învățare activă și personalizată, adaptată ritmului și stilului individual al fiecărui elev. Colaborarea online, prin intermediul instrumentelor de comunicare sincrone și asincrone, încurajează dezvoltarea competențelor digitale esențiale pentru secolul în care trăim, precum munca în echipă la distanță, gestionarea proiectelor digitale și comunicarea eficientă în medii virtuale. Lecțiile devin astfel nu doar mai atractive, ci și mai eficiente în consolidarea cunoștințelor și dezvoltarea abilităților practice

I. 2. Ecranul- Factor perturbator

Unul dintre cele mai evidente efecte negative este scăderea capacității de atenție și concentrare susținută. Expunerea constantă la un flux de informații fragmentate, cu schimbări rapide de context și stimulente vizuale puternice, antrenează creierul elevului să proceseze informații superficial și rapid, diminuând profunzimea gândirii critice și persistența în rezolvarea problemelor complexe. Dependența digitală se manifestă prin simptome de sevraj (iritabilitate, anxietate) la lipsa accesului la tehnologie, generează o serie de efecte deleterii.

La nivel fiziologic, problemele de somn (insomnie, dificultăți de adormire, somn fragmentat) sunt frecvent asociate cu expunerea la lumina albastră emisă de ecrane, perturbând ritmurile circadiene. La nivel social, se observă o tendință accentuată spre **izolare socială**. Timpul petrecut în fața ecranelor, adesea în defavoarea interacțiunilor directe cu colegii, părinții sau profesorii, conduce la o diminuare a dezvoltării abilităților de comunicare non-verbală, a empatiei și a capacității de a construi relații interpersonale autentice. Însă impactul cel mai profund și alarmant se înregistrează la nivel afectiv și emoțional. Utilizarea excesivă a rețelelor sociale, în special, poate contribui la apariția sau exacerbarea sentimentelor de *anxietate, iritabilitate și scăderea stimei de*

sine. Comparațiile sociale nefavorabile cu „viețile perfecte” afișate online, presiunea de a se conforma unor standarde nerealiste și expunerea la cyberbullying pot avea consecințe devastatoare asupra bunăstării psihologice a elevilor. Dificultățile de autoreglare emoțională sunt, de asemenea, o consecință frecventă, elevii recurgând adesea la ecrane ca mecanism de evadare sau de gestionare a emoțiilor negative, în loc să dezvolte strategii de coping constructive.

În lipsa unei educații emoționale sistematice, mulți elevi se confruntă cu dificultăți semnificative în a-și identifica, înțelege și exprima propriile emoții. Ei pot manifesta dificultăți în a diferenția tristețea de furie, frustrarea de teamă, sau pur și simplu nu dispun de vocabularul emoțional necesar pentru a comunica eficient ce simt. Această lipsă de conștientizare și de abilități de exprimare se traduce, ulterior, în incapacitatea de a gestiona conflictele interpersonale într-un mod constructiv, de a face față eficient stresului academic sau social, și de a dezvolta strategii de reglare emoțională sănatoase. Rezultatul este o vulnerabilitate crescută la stări de disconfort psihic, care pot afecta direct performanța academică, relațiile sociale și, în cele din urmă, calitatea vieții.

Prin urmare, este esențial ca școala să-și redefinească rolul și să devină, în mod explicit, un spațiu de siguranță emoțională. Acest lucru implică nu doar crearea unui mediu fizic și psihologic în care elevul se simte protejat, ci și integrarea activă a educației emoționale în curriculum. Elevii trebuie să învețe nu doar despre lume, ci și despre ei înșiși: cum funcționează emoțiile, cum să le recunoască la ei și la ceilalți (empatie), cum să le gestioneze în mod adaptativ și cum să comunice eficient despre trăirile lor. Prin programe de dezvoltare socio-emoțională (SEL), prin activități de grup, prin rolul de model al profesorilor și prin disponibilitatea consilierii școlare, elevii pot învăța strategii de reglare emoțională

A.Contextul cercetării și obiective

Context: Clasa a II-a dintr-o școală urbană (n = 23 elevi: 12 fete, 11 băieți).

Durata: 4 săptămâni.

Metodologie: chestionare aplicate elevilor și părinților, jurnal emoțional, activități integrate (educație emoțională + digitală).

Obiective:

- ❖ identificarea timpului zilnic petrecut de elevi în fața ecranelor;
- ❖ analizarea emoțiilor trăite în timpul utilizării tehnologiei;
- ❖ testarea unor activități de echilibrare între ecrane și experiențe directe (lectură, jocuri, activități în aer liber);
- ❖ formularea unor recomandări educaționale pentru părinți și profesori

B.Aplicarea practică

Săptămâna 1 – Explorarea situației actuale

- ❖ **Chestionar elevi:** „Câte ore petrec zilnic la ecrane?”, „Cum mă simt când folosesc tableta/telefonul?”, „Cum mă simt când trebuie să opresc?” (opțiuni vizuale cu fețe zâmbitoare/triste).
- ❖ **Chestionar părinți:** percepții despre utilizarea tehnologiei acasă.
- ❖ **Jurnal emoțional simplu:** elevii desenează zilnic o față care exprimă cum s-au simțit după utilizarea ecranelor.

Săptămâna 2 – Educație emoțională prin joc

- ❖ Activitate de recunoaștere a emoțiilor (cartonașe cu expresii faciale).
- ❖ Discuție ghidată: „Cum mă simt când mă joc prea mult pe telefon?”, „Ce pot face când mă enervez la un joc?”.
- ❖ Tehnica „semaforului emoțional”: roșu = mă opresc, galben = respir și mă calmez, verde = aleg altă activitate.

Săptămâna 3 – Echilibru între ecrane și educație

- ❖ „Provocarea fără ecran” – 2 zile cu activități fără dispozitive digitale (părinții monitorizează acasă).
- ❖ Activități la școală: lectură interactivă, jocuri de cooperare, desen colectiv.
- ❖ Reflectare: cum m-am simțit fără ecran? (discuții + desen liber).

Săptămâna 4 – Tehnologie responsabilă

- ❖ Atelier digital: folosirea aplicației „StoryJumper” pentru crearea unei povești ilustrate în grupuri.
- ❖ Concluzie: „Ecranele pot fi prieteni, dar trebuie să le folosim cu măsură”.

- ❖ Prezentarea rezultatelor în cadrul unei expoziții de clasă pentru părinți.

C. Rezultate

- **Timpul mediu la ecrane:** 2,8 ore/zi (inițial) → 2,1 ore/zi (după intervenție).
- **Emoții asociate:** scăderea frecvenței emoțiilor negative („m-am enervat”, „m-am plictisit”), creșterea raportării la emoții pozitive („m-am simțit fericit”, „am lucrat cu prietenii”).
- **Comportamente observate:** mai multă implicare la jocuri offline și la activități creative.
- **Feedback părinți:** majoritatea au remarcat îmbunătățirea relațiilor și a timpului petrecut în familie

Bibliografie

1. Ionescu, M. (2023). *Educația digitală responsabilă în ciclul primar*. Editura Didactică și Pedagogică, București
2. Dumitru, C. (2024). *Copilul și ecranul: între emoții și educație*. Revista Profesorului, nr. 2. București
3. Portal Edict (2025). *Strategii pentru echilibrul digital în școală*. Edict – articole pentru profesori. București
4. Bălan, A. (2022). *Inteligența emoțională și tehnologia la copii*. Revista Vivid Edu, nr. 14. Cluj-Napoca .

CASTEL IN THE SKY – EDUCAȚIE, ARTĂ ȘI PRIETENIE EUROPEANĂ ÎN INIMA ITALIEI

Prof. Huștiuc Nicoletta

Ambasador Erasmus și eTwinning, Colegiului Național „David Prodan” Cugir

În vacanța de toamnă am avut privilegiul de a participa, timp de trei zile, la o **mobilitate europeană** în cadrul proiectului „Castel in the Sky”, finanțat de **Uniunea Europeană** și organizat de o **asociație din Italia**, în parteneriat cu **România, Bulgaria, Polonia și Germania**. Am participat în **calitate de cadru didactic și ambasador Erasmus**, într-o experiență care a unit educația, arta și spiritul european într-un mod autentic și emoționant.

Gazdele noastre au fost locuitorii fermecătorului orașel **Pietramelara**, aflat în sudul Italiei, în apropiere de **Napoli**. Localitatea, așezată la poalele **Munților Apenini**, oferă o priveliște spectaculoasă: dealuri verzi, grădini de măslini, chiparoși și case din piatră care păstrează parfumul vechilor sate italiene. Atmosfera caldă și primitoare ne-a făcut să simțim încă din prima clipă că am ajuns într-un loc unde **educația se trăiește cu sufletul**.

Proiectul a fost **realizat cu sprijinul întregii comunități locale**, o comunitate în care școala este un centru viu, deschis și iubit. Am avut norocul de a fi găzduită de **doamna profesoară Gioconda**, o persoană de o eleganță morală și intelectuală rară. În casa ei, ospitalitatea italiană s-a simțit în fiecare gest — în conversațiile lungi, în mesele pregătite cu grijă, în micile detalii prin care am descoperit cum **ospitalitatea și educația pot merge mână în mână**. De la ea am învățat lecții simple, dar profunde: despre respect, tradiție, calm și puterea de a construi punți între oameni.

În timpul celor trei zile de mobilitate, am lucrat împreună cu profesori, directori și elevi de la **grădiniță, ciclul primar, gimnazial și liceu**, participând la o varietate de **atelier interdisciplinare**. Am comunicat în **limba engleză și italiană**, într-un dialog plin de înțelegere, curiozitate și deschidere — un exercițiu viu de interculturalitate.

Printre cele mai frumoase momente s-au numărat atelierelor de **scriere creativă**, unde am imaginat povești inspirate de simboluri europene, dar și cele de **pictură și modelaj**, în care culorile și formele au devenit un limbaj comun. În **atelierul de decorare de măști**, fiecare participant și-a

exprimat identitatea culturală prin culoare și expresie, într-o activitate care a transformat sala de clasă într-un mic studio de artă.

Într-un alt atelier, dedicat **gastronomiei italiene**, am învățat pas cu pas cum se prepară **pastele tradiționale**, folosind doar ingrediente locale și multă răbdare. În jurul mesei de lucru, între făină și râsete, am descoperit că **învățarea poate fi și gust, și poveste, și comunitate**.

La **atelierul de muzică**, am fost cu toții impresionați de talentul copiilor din școală, care ne-au oferit un moment artistic de excepție. Au cântat la **chitară și clarinet**, cu o expresivitate matură și o bucurie molipsitoare, reușind să transmită prin muzică ceea ce cuvintele nu pot mereu spune: dragostea de învățare, de frumos și de oameni.

Interacțiunea dintre participanți a fost permanent deschisă și caldă. Fiecare activitate s-a transformat într-un prilej de dialog, de schimb de idei și de descoperire a celuilalt. Profesorii italieni ne-au povestit despre modul lor de lucru și despre implicarea activă a părinților și a comunității în viața școlii, iar noi, la rândul nostru, am împărtășit din experiențele educaționale românești, mai ales din cele derulate prin proiecte **Erasmus+** și **eTwinning**.

Atmosfera generală a fost una de prietenie sinceră și de respect reciproc. Învățarea s-a petrecut firesc, prin **dialog, observație și trăire comună**, fără bariere culturale sau lingvistice — o dovadă că **educația europeană este vie și umană** atunci când oamenii lucrează cu sufletul.

Această mobilitate a fost pentru mine o sursă de inspirație și reflecție. Am revenit acasă cu dorința de a aduce în activitatea de la grădiniță aceeași energie creativă, aceeași legătură autentică între școală, copii și comunitate. *Castel in the Sky* a fost mai mult decât un proiect — a fost o **lecție de viață europeană**, în care munca, arta și empatia au format împreună o poveste despre oameni și educație.

EDUCAȚIA PENTRU TOLERANȚĂ

Prof. consilier școlar Hațegan- Comșa Marilena, CJRAE Alba
Prof. Dolcoș Maria-Cristina, Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Tiur-Blaj

Educația pentru toleranță, un nou tip de educație, poate fi integrată prin intermediul disciplinelor ce aparțin ariei curriculare ”Om și societate”, poate fi studiată ca disciplină opțională sau prin activități extrașcolare desfășurate cu elevii. Utilizarea unor metode de învățământ adecvate, precum și îmbinarea celor tradiționale cu cele moderne în educarea elevilor prin toleranță și contribuția noastră, a cadrelor didactice, au efecte benefice în ceea ce privește tolerarea reciprocă a elevilor și combaterea violenței în școală.

Toleranța ar putea însemna faptul de a recunoaște și a accepta modul de a fi al altor persoane sau grupuri, adică faptul de a nu interzice, a nu împiedica și a nu interveni în comportamentul

respectivei persoane sau a grupului. Este vorba de respectarea libertății celuilalt, a modului său de a gândi, simți și acționa, a convingerilor sale.

Deosebirea fundamentală dintre toleranță și indulgență constă în faptul că indulgența ar putea fi privită ca un exces de toleranță, în sensul că, din dorința de a nu se leza specificitatea nimănui, se permite, în numele toleranței, încălcarea oricărui principiu moral.

Să fii tolerant este ceea ce se vrea de la tine. Toleranța este o virtute pe care ți-o dorești asociată numelui tău, dacă ești tolerant înseamnă că ești un om bun și asta poate constitui garanția faptului că vei fi apreciat și chiar iubit de către cei din jur.

Ce știm că înseamnă să fii tolerant?

- Să îi accepți pe ceilalți așa cum sunt ei;
- Să fii mulțumit cu ceea ce ți se oferă;
- Să te accepți pe tine așa cum ești;
- Să fii îngăduitor cu limitele tale și ale celorlalți;
- Să ierți.

Urmând firul logic ar însemna că intoleranța este ceva rău, ceva ce dă măsura incapacității de a fi bun.

Ce știm că înseamnă să fii intolerant?

- Să îi judeci pe ceilalți;
- Să nu accepți ceea ce este diferit de tine;
- Să fii neîngăduitor, chiar aspru cu tine și cu limitele tale;
- Să nu uiți și să nu ierți niciodată nimic.

Suntem condiționați încă din copilărie să dăm verdicte asupra a ceea ce este bine și rău, trecând doar prin filtrul social – o sită cu găuri mari prin care trec de-a valma valori, principii, etică și în ultimă instanță chiar morală. Rămâne doar opinia colectivă pe care ne-o însușim ca și când ar fi a noastră. Intenționat sau poate doar din neglijență cei mari omit să ne arate și sita deasă prin care putem filtra ceea ce vine înspre noi și ceea ce pleacă de la noi. Pe-aceasta o păstrăm nefolosită sau chiar o pierdem în devălmășia vieții și ne trezim cărând cu noi bolovanii societății, străini și lipsiți de sens, dar îi cărăm pentru că așa se face.

Multe întrebări și lungă discuția pe marginea lor, fără a pune la socoteală că există, cu siguranță infinite alte întrebări pe aceeași temă. Și-atunci, cum fac, până unde tolerez și de unde nu mai tolerez? Toleranța sau intoleranța dau măsura virtuții mele? Este toleranța virtute sau condiționare?

Nu cred că acceptarea necondiționată este garantul toleranței, ci doar o lipsă de implicare frumos ambalată.

Sunt sigură că dreapta măsură se află în câteva reguli la care eu mă întorc de fiecare dată când îmi pun problema toleranței/intoleranței:

- Să îmi formulez propriile mele principii, în acord cu mine și cu nevoile mele;
- Să îmi stabilesc valorile în funcție de credințele mele, construite și sedimentate în urma propriei experiențe de viață;
- Să îmi păstrez flexibilitatea și deschiderea în a asculta și a trece prin filtrul minții și al sufletului, argumentele celorlalți indiferent cât de străine îmi sunt;
- Să îmi las libertatea de a-mi schimba părerea și în ultimă instanță chiar principiile;
- Să îmi interoghez neîncetat conștiința asupra moralității valorilor mele;
- Să îmi iau libertatea de a nu accepta ceea ce îmi face rău, fără a mă lăsa copleșit de sentimentul de vinovăție;
- Să rămân critic (în sensul de analitic) cu mine însumi;
- Să mă iubesc.

Noile alternative educaționale își vor găsi aplicabilitate și condiționate de un discernământ sănătos pot oferi soluții optime pentru veritabila educație completă și modernă.

Sunt chiar frecvente conflictele între un anumit elev și profesor, dobândind în viziunea celor mai mulți, caracterul unei „probleme personale”. Adolescenții devin și mai necruțători, pretind să li se

ofere posibilitatea de exprimare, de dezbateri legate de temele lecțiilor. Cum trebuie înțeleasă aici toleranța ? Acceptarea compromisului oricând și oriunde este o cale tristă, iar înțelegerea tradusă prin indiferență la tot ce e abatere și lipsa sancționării juste nu și-ar atinge scopul . Elevii ocupă imediat terenul lăsat liber și aduc în favoarea lor un răspuns la replică formulat în mod explicit ca un reproș: „Dacă nu e nici o ordine, de ce unul dintre noi ar face excepție ?” O toleranță controlată, corelată cu personalitatea deschisă, dar puternică a profesorului ar putea stăvili din agresivitatea vârstei. Atitudinea polițienească ar fi ridicolă și infructuoasă, vizând un adolescent de optsprezece ani. Necesitatea de autoafirmare și de tratare de pe un plan apropiat este mai viu resimțită acum, comparativ cu perioadele anterioare. A oferi elevului adolescent dreptul la opinie, la susținerea propriilor idei fără impertinență constituie o alternativă ce-și dovedește eficiența. Să încurajeze discuția, să nu refuze să recunoască temeinicia opiniilor elevilor, să recunoască propriile înfrângeri sunt dovezi de înțelegere justă a personalității elevului adolescent. Indulgența nu trebuie însă să degenereze în favoritisme sau să încarce cu sentimente de frustrare pe cei rămași în afara „grației”.

Educația pentru toleranță poate beneficia de aportul mai multor discipline de învățământ. Iată câteva dintre ele:

- ☐ Cultura civică: presupune favorizarea acțiunilor de identificare și respectare a diversității, de respectare a drepturilor celorlalți prin analogie cu drepturile proprii, armonizarea individualității cu grupul, promovarea toleranței ca atitudine activă;
- ☐ Istoria, poate realiza această cerință prin punerea accentului pe conviețuirea pașnică dintre diferite etnii și popoare, pe inițiativele de pace. Din prisma toleranței ar putea fi privite diversele orânduirii social – politice care au marcat evoluția omenirii, documentele care reglementau, în diversele epoci, conduitele indivizilor, diversele tipuri de dictaturi, împreună cu doctrinele lor intolerante, modul cum s-au constituit diverse organizații internaționale, viața și activitatea unor personalități care au luptat pentru respectarea drepturilor omului.
- ☐ Religia are la bază principiul unității fundamentale a spiritului religios, principiul neutralității confesionale, principiul toleranței care înseamnă acceptare.
- ☐ Filosofia, disciplină cu vocație complexă, poate dezvolta la elevi spiritul toleranței, abordând și problematica drepturilor omului și a egalității dintre oameni.
- ☐ Geografia își manifestă potențialul formativ mai ales în ceea ce privește educația interculturală și pentru acceptarea diversității.
- ☐ Consilierea și orientarea, prin realizarea unor activități în cadrul cărora elevul să fie ajutat să se cunoască pe el însuși și să-și îmbunătățească imaginea de sine.

Activitățile extrașcolare pot contribui și ele la realizarea acestei dimensiuni a educației.

Întâlniri ale elevilor cu anumiți invitați: specialiști și activiști în domeniul drepturilor omului, reprezentanți ai ONG-urilor, persoane aparținând unor minorități naționale, persoane cu dizabilități, reprezentanți ai asociațiilor persoanelor cu deficiențe, reprezentanți ai diferitelor culte religioase.

Clubul drepturilor omului, unde s-ar putea organiza activități cu participarea unor invitați, precum și alte dezbateri pe tema drepturilor omului.

Întâlniri cu elevi aparținând altor popoare, altor rase sau altor culturi.

Voluntariatul.

Colaborarea cu revista școlii sau cu presa locală.

Celebrarea Zilei Internaționale a Toleranței.

În calitate de consilier școlar și de cadru didactic, poți contribui la educarea elevilor în spiritul toleranței prin:

- ☐ Afișarea într-un loc vizibil din clasă a principiilor care stau la baza toleranței;
- ☐ Sărbătorirea Zilei Internaționale a Toleranței;
- ☐ Întâlniri ale elevilor cu anumiți invitați: specialiști și activiști în domeniul drepturilor omului, reprezentanți ai ONG-urilor, persoane aparținând unor minorități naționale, persoane cu dizabilități, reprezentanți ai asociațiilor persoanelor cu deficiențe, reprezentanți ai diferitelor culte religioase;
- ☐ Concurs „Să fim toleranți!”;
- ☐ Inițierea de activități care au în vedere sprijinirea persoanelor aflate în dificultate;

Vedem toleranța ca pe un copac cu rădăcini puternice dar care rămâne atât de flexibil încât se lasă purtat de vânt în toate direcțiile fără a se rupe, pentru ca la final să revină la poziția lui demnă și verticală.

Bibliografie

- Cucos, C.: Educația. Dimensiuni culturale și interculturale, Ed. Polirom, Iași
- Marcus, S.: Componenta didactică, Ed. All, București
- Șchiopu, U (1997): Dicționar de psihologie, Ed. Babel, București

CREATIVITATEA, FACTOR DETERMINANT AL EDUCAȚIEI -Studiu de specialitate-

Dir. consilier educativ Din Maria-Andreea, Șc.Gim., Anton Pann,, Rm.Vâlcea, Jud.Vâlcea

Conceptul de creativitate poate fi diferit din perspectiva unor discipline diferite, precum psihologie, științe cognitive, arte, filosofie, economie, management etc. Termenul de creativitate a fost introdus de G.W. Allport, în 1938, în urma înțelegerii faptului că substratul psihic al creației este ireductibil la aptitudini și presupune o dispoziție generală a personalității spre nou, o anumită organizare a proceselor psihice în sistemul de personalitate. În literatura de specialitate există mai multe teorii despre creativitate: Teoria asociativistă, elaborată de Mednik (1962), consideră creativitatea un proces de organizare și transformare a unor elemente asociative în combinații noi, originale, pe baza gândirii, Teoria configuraționistă definește creativitatea ca produs al imaginației (și nu al gândirii logice), cu ajutorul căruia sesizăm brusc un element din configurația întregului, completându-l. Teoria transferului, reprezentată de J.P. Guilford, definește creativitatea ca pe o etapă a învățării, transferabilă și în cele mai diverse domenii de activitate.

Teoriile moderne ale învățării tind să demonstreze că accentul de instruire trebuie să cadă pe elaborarea instrumentelor de învățare. După cum afirma Antoine de Saint-Exupéry: „În făurirea omului este important mai întâi nu a-l instrui, ceea ce este ceva zadarnic dacă ajunge doar o carte care merge; este nevoie să fie crescut, educat, pentru a-l aduce la înălțimea unde nu mai sunt lucruri, ci chipurile născute din nodul divin care leagă lucrurile. Căci nu este nimic de așteptat de la lucruri dacă ele nu răsună unele în altele, aceasta fiind singura muzică pentru inimă”. Societatea contemporană, comparativ cu cele anterioare, se caracterizează prin schimbări radicale care au loc încontinuu la locul de muncă sau în familie, în educație, în știință, în tehnologie, în religie și aproape în orice aspect al vieții noastre. A trăi într-o asemenea societate presupune un înalt grad de adaptare și curaj, care sunt legate în mare măsură de educație și creativitate. Platon definea educația ca fiind „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale acelor care dispun de ele”.

Activitatea educațională este dinamică și flexibilă în același timp, iar educația stimulează idealul ființei umane exprimat prin „a fi și a deveni”. Anume a deveni om creativ ajută sistemul educațional la mai multe niveluri: sistemul școlar, instituțiile de educație continuă și universitățile. Pentru sistemul de învățământ, în general, o importanță deosebită ar trebui să aibă educația creativității, care implică receptivitatea și atitudinea deschisă față de experiența pozitivă, sensibilitatea față de nou, dorința de a experimenta și valorifica noi ipoteze. În special universitățile ar trebui să devină niște instituții sociale care să urmărească drept scop „pregătirea viitorilor creatori de inovații”, iar instituțiile de educație continuă să lărgască aceste abilități. În legătură cu profundele transformări ce au loc în societatea noastră și în vederea cerințelor de integrare a ei în ansamblul structural al lumii contemporane, în care nevoia de resurse naturale devine tot mai acută, una din multiplele soluții ar trebui să fie valorificarea într-o mai mare măsură a potențialului creativ

care, practic, este inepuizabil, recuperator, renovator și care, de asemenea, îmbracă o formă a inteligenței umane.

În prezent, un număr tot mai mare de țări văd stimularea creativității și a gândirii creative ca pe o provocare educațională din motivul că „notele mari nu mai sunt suficiente pentru a dota forța de muncă cu abilitățile necesare pentru a alimenta inovația bazată pe creșterea economică”, susțin experții Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). De aici rezultă că dezvoltarea creativității pe parcursul întregii vieți ar constitui un factor primordial în creșterea economică durabilă, cât și a competitivității economice. La moment, Singapore și Coreea sunt țările care pun în valoare creativitatea și au introdus formarea creativității și a inovării ca abilități pe care elevii trebuie să le învețe încă din clasele primare, predate și evaluate prin programe naționale.

În anul 2009, Coreea a alocat 10% din timpul școlii pentru proiecte și alte activități care să încurajeze creativitatea. În ceea ce privește Singapore, rezultatele urmărite de educație includ gândirea critică și invenția, precum și competențe sociale și emoționale. După absolvirea liceului, printre altele, se așteaptă din partea elevilor să fie „pregătiți în fața problemelor”, „inovatori și întreprinzători”, precum și „capabili să gândească critic și să comunice convingător”. Singapore și Coreea au schimbat astfel examenele naționale și evaluările pentru a stimula cadrele didactice și elevii să acorde atenția cuvenită creativității și inovării în predare și învățare. Includerea creativității și stimularea altor abilități de inovare în programele naționale ar fi un început bun pentru ca elevii cu capacități creatoare să fie selectați, respectiv, aceștia înmatriculându-se la facultate pentru a-și dezvolta aceste capacități în domeniul pentru care optează. Actualitatea problemei creșterii potențialului creativ al studenților este susținută de argumente majore nu numai la noi în țară, dar și în țările cu economie avansată. De aceea este nevoie de profesori creativi, care ar stimula creativitatea studenților, deoarece este foarte important ca tinerii să fie încurajați să gândească și să acționeze într-un mod creativ și inovator. „Principalul obiectiv al educației este de a forma oameni capabili să realizeze acțiuni noi, și nu numai să repete ceea ce au făcut generațiile anterioare, oameni care să fie creativi, inventivi și cu dorință de a investiga”.

Prin urmare, am putea concluda că nivelul de dezvoltare a unei națiuni va depinde tot mai mult de sectorul care produce inteligență, creație adică sistemul educațional și de învățământ, iar dezvoltarea creativității trebuie să devină imperativul major al sistemului de educație la toate nivelurile.

Bibliografie :

- 1.BIRCH, A. (2000). *Psihologia dezvoltării*, Editura Tehnică, București.
- 2.BOCOȘ, M.,(2002), *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană
- 3.CÎMPEAN, E.A., (2005), *Psihopedagogia creativității și excelenței intelectuale*, Editura Dimitrie Cantemir, Târgu Mureș.

ROLUL SATULUI TĂRTĂRIA ÎN ISTORIA TRANSILVANIEI ȘI „TĂBLIȚELE DE LA TĂRTĂRIA” – ÎNTRE PATRIMONIUL LOCAL ȘI CONTROVERSĂ ARHEOLOGICĂ

Prof. Oltean Sabina Larisa, Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia

Introducere

Tărtăria, sat din comuna Săliștea (județul Alba), pare la prima vedere un punct obișnuit pe harta Transilvaniei: case risipite pe terasele Mureșului, o gară mică, terenuri agricole, culmi line care coboară spre lunca râului. Dincolo de această aparentă discreție peisagistică, numele Tărtăria a intrat de decenii în vocabularul arheologilor și al publicului printr-un episod care continuă să fascineze: descoperirea, în 1961, a trei mici tăblițe de lut cu semne incizate – „tăblițele de la

Tărtăria”. Pentru unii, ele ar fi martorul unei proto-scrieri danubiene; pentru alții, obiecte rituale ori simple artefacte cu semne simbolice, ajunse „accidental” într-un context neclar. În jurul lor s-au construit ipoteze îndrăznețe, s-au iscat polemici de dată, s-au publicat articole, iar muzeele și presa au alimentat, pe rând, mituri și dezmințiri.

Acest articol propune o privire amplă, echilibrată și documentată asupra satului Tărtăria ca loc, în contextul istoric și geografic al văii Mureșului, și asupra tăblițelor ca problemă arheologică și istoriografică. Vom uni nivelul local (geografie, toponimie, descoperiri preventive recente, patrimoniu) cu nivelul științific (contextul cultural Vinča-Turdaș, descrierea artefactelor, istoricul cercetării, stadiul actual al dezbaterilor), pentru a înțelege de ce Tărtăria înseamnă, în același timp, un sat și o întrebare deschisă în preistoria Europei.

Satul Tărtăria: cadru geografic, istoric și arheologic

Tărtăria aparține comunei Săliștea din sud-vestul județului Alba, în proximitatea râului Mureș și la mică distanță de orașele Sebeș, Alba Iulia și Cugir. Așezarea se desfășoară pe terase joase către nord, în timp ce spre sud relieful urcă în platouri și coame modeste. Poziția pe axa Mureșului – coridor natural străbătut de drumuri, căi ferate și, mai nou, de autostrada A1 – explică densitatea așezărilor preistorice de pe terasele înalte și pe micile promontorii care domină lunca: aici, solurile, resursele de apă, accesul la căi de comunicație naturale și vizibilitatea bună au favorizat locuirea încă din neolitic. Datele sintetice pentru comună (din care face parte satul Tărtăria) atestă explicit trase arheologice legate de cultura Vinča – celebră în sud-estul Europei – și localizează descoperirea tăblițelor în 1961 în perimetrul satului Tărtăria, la aproximativ 30 km de Alba Iulia.

Pe lângă punctul clasic al descoperirii tăblițelor (adesea indicat în literatura de specialitate drept Tărtăria – Groapa/Gura Luncii), ultimele două decenii au adus informații noi datorate cercetărilor preventive realizate cu ocazia lucrărilor la infrastructura rutieră. Un exemplu concludent este situl Podu Tărtăriei – vest, identificat în 2012 și cercetat în campanii succesive, care a scos la iveală urme de locuire preistorică pe o terasă înaltă, la nord de sat, confirmând potențialul arheologic bogat al zonei. Aceste cercetări demonstrează că Tărtăria nu este un „punct singular” legat de un artefact spectaculos, ci o zonă arheologică complexă, cu multiple niveluri de locuire și cu o rețea de situri care comunică între ele pe scara văii Mureșului.

Descoperirea din 1961: contextul Vlassa și componența inventarului

În anul 1961, echipa coordonată de arheologul clujean Nicolae Vlassa (pe atunci la Muzeul de Istorie al Transilvaniei) a scos la iveală, într-o groapă de cult sau un context de tip depunere, un inventar alcătuit din trei tăblițe de lut cu semne incizate, circa douăzeci și șase de figurine de lut și piatră, o brățară de scoică, plus resturile osteologice arse, sfărâmate și dezarticulate ale unei femei adulte – personajul devenit, în literatura populară, „Milady Tărtăria”. Tăblițele – două dreptunghiulare (una perforată) și una rotundă, tot perforată – sunt de mici dimensiuni (piesa rotundă are ~6 cm în diametru). Semnele sunt incizate pe o singură față; pe una dintre tăblițele dreptunghiulare apare și o reprezentare zoomorfă (un animal cu coarne), alături de un motiv vegetal/ramură, iar celelalte două poartă rânduri de semne abstracte.

Detaliu esențial: tăblițele erau nefierte când au fost găsite, iar conservatorii muzeului le-au ars ulterior pentru stabilizare. Această intervenție a făcut imposibilă datarea directă prin radiocarbon a lutului, o constrângere care alimentează și astăzi dezbaterile privind vechimea lor. De aceea, cronologia propusă pentru tăblițe este indirectă, bazată pe datarea altor piese din același context și pe încadrări culturale (Vinča-Turdaș).

Vinča-Turdaș, semnele „danubiene” și problema scrierii

Cultura Vinča (denumită după situl eponim lângă Belgrad), cu variante locale precum Vinča-Turdaș în Transilvania, este celebră pentru repertoriul de semne incizate pe ceramică, figurine și tăblițe, răspândite în mileniul VI-V î.Hr. În literatura de specialitate, aceste semne sunt descrise drept simboluri Vinča; uneori sunt propuse ca proto-scriere ori „script vechi european”, dar consensul strict științific rămâne prudent: majoritatea cercetătorilor consideră ansamblul drept un sistem simbolic (marcaje, semne de meșter, ideograme cu funcție rituală sau identitară), nu neapărat o scriere capabilă să redea sistematic enunțuri lingvistice.

În această dezbatere se înscriu și tăblițele de la Tărtăria: semnele lor au fost comparate cu repertoriul Vinča și, în paralel, cu pictogramele timpurii din Mesopotamia (Uruk târziu/Jemdet Nasr). O parte a literaturii mai vechi a remarcat similitudini formale cu semne sumeriene și a înaintat ipoteze de contact ori de paralelism independent; alți autori au respins interpretările „mesopotamizante”, invocând lipsa mecanismelor istorice convingătoare și diferențele de context. În anii '60–'80, reviste academice precum *Antiquity* au găzduit note și articole tehnice pe tema analogiilor de semne și a cronologiei – semn că problema a suscitat interes încă din fazele incipiente ale dezbaterii.

Ce spun muzeele și sursele instituționale

Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei (MNIT) din Cluj-Napoca, instituția custode a tăblițelor, prezintă publicului obiectele ca piese controversate, cu valoare simbolică de excepție în colecție, dar menționează explicit disputa științifică privind datarea și semnificația semnelor. Comunicările și materialele de tip „Muzeul de acasă” evidențiază atât atracția pe care o exercită piesele asupra vizitatorilor, cât și contextualizarea lor în cadrul culturii Vinča-Turdaș și în discuțiile despre „vechea Europă”. Este o poziționare curatorială onestă: piese-vedetă, dar integrate cu prudență în discursul științific.

Tărtăria după tăblițe: cercetări preventive și alte descoperiri

Descoperirea tăblițelor a creat o aură în jurul toponimului Tărtăria, însă arheologia locală nu se epuizează aici. Intervențiile preventive din deceniul trecut (legate de A1) au scos la iveală situri precum Podu Tărtăriei – vest, cu niveluri neolitice și eneolitice care confirmă densitatea locuirii. Alte puncte, precum Pietroșița, au furnizat informații despre ornamente din neoliticul timpuriu și despre tipologii ceramice, completând tabloul material al comunităților timpurii din zonă. Împreună, aceste date largesc câmpul de observație: Tărtăria nu este doar „locul tăblițelor”, ci o micro-regiune neolitică cu interconexiuni (Turdaș, Lumea Nouă – Alba Iulia) și cu acces la resurse (cupru, aur) din Munții Apuseni.

Mituri persistente și prudență critică

În spațiul mediatic, tăblițele au generat, de-a lungul timpului, narațiuni hiperbolice: „cea mai veche scriere din lume”, „dovada că Europa a inventat scrisul înaintea Mesopotamiei”, „documente ale unei civilizații pierdute” etc. O parte a acestor afirmații provin din popularizări entuziaste sau din eseuri speculativ-comparative care forțează analogiile. Literatura academică de bună calitate – inclusiv reevaluările din reviste consacrate și sinteze prudente – a semnalat fragilitățile argumentării: stratigrafia incertă, datarea indirectă, efectele arderii tăblițelor, paralelisme formale insuficient fundamentate istoric. În consecință, poziția responsabilă astăzi este agnostică: tăblițele sunt autentice ca artefacte neolitice din Transilvania; semnele lor sunt parte a repertoriului simbolic Vinča; cronologia propusă în jurul lui 5300–5500 î.Hr. este plauzibilă, dar contestată; scrierea propriu-zisă nu este demonstrată.

Valoarea pentru satul Tărtăria: identitate locală, educație și turism cultural

Pentru comunitatea locală, notorietatea tăblițelor a devenit un capital simbolic. Numele satului circulă în presa culturală, în manuale, în ghiduri de patrimoniu, iar proximitatea unor orașe turistice (Alba Iulia, Sebeș) și a unor axe rutiere majore creează premise pentru proiecte educaționale (atelier de arheologie pentru copii, trasee tematice), turism cultural (puncte de informare, replici ale artefactelor, expoziții temporare) și branding local (festivaluri, marcaje în spațiul public). Mai mult, cercetările preventive arată că se poate construi un discurs local nu doar în jurul tăblițelor, ci și al peisajului arheologic: un „Tărtăria extinsă” care pune laolaltă terasele, promontoriile, siturile neolitice și eneolitice, plus relațiile cu Turdaș și Lumea Nouă.

Astfel, Tărtăria poate deveni un laborator de educație patrimonială: elevii și vizitatorii pot înțelege cum se construiește cunoașterea arheologică (de la sondaj la interpretare), ce înseamnă context, stratigrafie, datare, de ce un artefact poate fi celebru și contestat în același timp. Această „lecție despre știință” e la fel de prețioasă ca artefactul însuși: învață spiritul critic, prudența în fața miturilor și respectul pentru metodă.

Ce vedem astăzi la muzeu și ce ar trebui să reținem

La Cluj-Napoca, tăblițele pot fi întâlnite în expuneri tematice ori în prezentări online ale MNIT – mereu însoțite de explicații despre controversă și prudență. Pentru vizitatorul curios, mesajul corect este: „sunt obiecte reale, neolitice, incizate; semnificația semnelor rămâne deschisă; datarea lor exactă nu poate fi stabilită direct; interpretările merg de la simbolism ritual la proto-scriere; comunitatea științifică nu a ajuns la consens”. Această poziționare echilibrată evită atât negarea entuziasmului (artefactele sunt, fără îndoială, remarcabile), cât și absolutizarea lui („cea mai veche scriere din lume”).

De ce contează Tărtăria dincolo de tăblițe

Chiar dacă mâine am decide (prin dovezi noi) că tăblițele sunt simboluri și nu scriere, valoarea Tărtăriei nu scade. Dimpotrivă: discutăm despre un peisaj arheologic care documentează primele comunități de agricultori din Transilvania, despre tehnologii (lut, ardere, figurine), despre semnografie (obiceiul de a marca obiecte cu semne), despre ritualuri de depunere și despre rețele care legau așezările de pe Mureș cu zonele metalifere din Apuseni. Cercetările preventive recente au adăugat consistență acestei imagini. Pentru școală, pentru publicul cultivat, pentru turiști, Tărtăria oferă un studiu de caz ideal: un loc mic, o problemă mare și, între ele, știința care lucrează cu incertitudini oneste.

Concluzie

Tărtăria este, simultan, un sat transilvănean aflat pe o axă veche de circulație – Mureșul – și un toponim legat de una dintre cele mai discutate descoperiri ale preistoriei europene. „Tăblițele de la Tărtăria” au generat un val de interpretări, de la entuziasm proto-scriitor la scepticism metodologic. Privite în totalitatea lor – ca artefacte, context arheologic, istorie a cercetării, poziționare muzeală – ele spun o poveste mai nuanțată decât titlurile spectaculoase: o poveste despre cum se construiește cunoașterea, despre limitele a ceea ce putem afirma în lipsa datărilor directe și a stratigrafiilor impecabile, despre puterea – și riscurile – analogiilor, dar și despre reziliența unui sat care își asumă un patrimoniu dificil, dar fertil intelectual.

În locul verdictului, avem o întrebare deschisă. Iar în jurul ei, un peisaj arheologic bogat, o comunitate cu potențial educațional și turistic, și un muzeu care invită la dialog critic. Dacă acesta este „adevărul” Tărtăriei de azi, atunci el este, în sine, o valoare: aceea de a ne împinge să gândim mai atent, mai modest și mai curios despre începuturile semnelor și cuvintelor noastre.

Bibliografie selectivă

1. Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei (MNIT), „Tăblițele de la Tărtăria” – prezentări și materiale curatoriale (2023). Acces public online (ro/en). Evidențiază statutul controversat al pieselor și contextul Vinča-Turdaș
2. David G. Zanotti, „The Position of the Tărtăria Tablets within the Southeast European Copper Age”, *Journal of Near Eastern Studies* (1983) – poziționare în context eneolitic sud-est european
3. Sorin Paliga, „The tablets of Tărtăria. An enigma? A reconsideration and some hypotheses”, *Dialogues d'Histoire Ancienne* (1993) – scurtă sinteză de ipoteze și reconsiderări semnografice

PROCESUL DE ÎNVĂȚARE PRIN DESCOPERIRE ȘI COOPERARE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. inv. preșc. Rus Nicoleta Livia, G.P.P Step by Step nr.12 Alba Iulia
Prof. inv. preșc. Suciu Veronica, G.P.P Step by Step nr.12 Alba Iulia

Cooperarea presupune colaborarea, adică participarea activă la realizarea unei acțiuni, bazată pe schimbul de propuneri, idei. Învățarea prin cooperare ajută copiii să învețe mai profund, cultivând relațiile bazate pe respect reciproc și colaborare constructivă. Tehnicile de învățare prin cooperare prezintă o serie de strategii de atribuire a unor roluri active copiilor, pentru ca aceștia să se sprijine reciproc în învățare. Nu mai este suficient să li se prezinte copiilor date intuitive sau

verbale, pentru ca ei să le înregistreze și să le interiorizeze, pentru a fi redată în mod fidel; este nevoie de interacțiuni cognitive, sociale, prin care, învățarea, oferă copiilor posibilitatea de a cunoaște rezultatele procesului de învățare, dar și a proceselor mentale din cadrul învățării.

Colaborarea a fost și este utilizată în jocurile de rol, jocurile de creație, jocurile didactice, jocurile de mișcare. În joc copiii își asumă sarcini, roluri, fiecare cooperând în felul său cu colegii pentru finalizarea obiectivului propus și pentru obținerea satisfacției finale. Copiii învață să interacționeze în cadrul proiectelor, să rezolve probleme împreună, să se joace în grup sau echipă. Învățarea se bazează pe interrelaționare și integrare. Proiectele tematice inițiate de copii, sau de către aceștia împreună cu educatoarea, se bazează pe interesele de grup și asigură motivația și succesul învățării.

În funcție de domeniile de dezvoltare urmărite în activitățile de cooperare desfășurate cu copiii, am urmărit atingerea următoarelor dimensiuni și competențe:

Dimensiuni ale dezvoltării:

- ✓ Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață familiare;
- ✓ Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârste apropiate;
- ✓ Comportamente prosociale, de acceptare și de respectare a diversității;
- ✓ Mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute;
- ✓ Relații, operații și deducții logice în mediul apropiat.

Competențe:

- Utilizează mâinile și degetele în manipularea corespunzătoare a unor obiecte/instrumente;
- Imită și se joacă împreună cu adulții, interacționând pozitiv cu aceștia;
- Se bucură de compania copiilor la joacă;
- Ascultă povești și povestiri scurte, participă la jocuri/cântece (comunicare receptivă);
- Folosește intonații diferite, gesturi, limbajul corpului, structuri lingvistice/gramaticale simple pentru a transmite un mesaj;
- Utilizează explorarea prin încercare și eroare pentru a rezolva probleme.

Știință: Experimentăm și învățăm!

Observăm mărul, discutăm să vedem din ce este alcătuit. Toate aceste informații le discutăm în grup și le notăm pe fișa de observare.

Copiii sunt împărțiți în mai multe grupe. Fiecare grupă realizează experimente diferite pe care trebuie să și le prezinte la sfârșit. Pun semințe la germinat și observă ciclul de viață a unei semințe. Copiii discută și stabilesc modul în care trebuie să realizeze acest experiment, se ajută între ei pentru a putea realiza cât mai bine sarcina primită.

Fiecare grupă are un lider care împarte sarcinile colegilor din grupul respectiv, după care el este cel care prezintă și celorlalte grupe modul de lucru și mai ales cu au desfășurat tema de lucru.

Altă grupă realizează experimentul: **Culoarea magică**. Copiii primesc materialele de lucru

necesare realizării acestei sarcini. Ei realizează experimentul și descrie rezultatele acestuia celorlalte grupe.

Alte experimente realizate **mărul plutitor, vulcanul, oxidarea mărului** și realizează **bărcuțe plutitoare**. Copiii din această grupă observă dacă mărul plutește sau nu. Primesc o fișă de observare a experimentului pe care aceștia trebuie să o completeze. La final copiii realizează că mărul plutește datorită faptului ca acesta are în componența lui aer, care îl ajută să plutească. Fiecare copil încearcă să își realizeze propria bărcuță, prezentând colegilor modul de lucru.

Joc de rol: În cadrul acestui centru, fiecare activitate pe care o realizează copiii necesită o bună colaborare și cooperare între copii. Ei trebuie să discute să își împartă rolurile și sarcinile pentru ca dramatizarea să se realizeze cât mai bine. Aici copiii timizi sunt de fiecare dată încurajați de colegii din grup să fie curajoși și sunt sprijiniți de ei pentru a se implica în rolurile primite.

Joc manipulativ: Copiii au fost antrenați în efectuarea unor activități și anume: realizarea unui copac din bucăți de lemn pe care ei trebuiau să îl monteze bucată cu bucată, de înșiruire după model folosind diferite materiale din natură și de realizarea unor puzzle-uri.

Joc de ritm și de atenție: copiii trebuie să învețe să se sincronizeze și să coopereze foarte bine pentru a putea realiza sarcinile jocului. Jocul muzical este un mijloc important de dezvoltare a copilului.

Scopul principal al activității muzicale și ritmice a preșcolarilor este: dezvoltarea cuprinzătoare și armonioasă a copilului, care asigură promovarea sănătății prin intermediul gimnasticii de dans și joacă, formarea unui obicei către o imagine sănătoasă. Cu ajutorul jocurilor muzicale și ritmice, copiii învață: ritmul, coordonarea mișcărilor, schimbarea mișcărilor în funcție de ritmul piesei muzicale, interacțiunea și cooperarea între copii pentru a se coordona.

Construcții: Copiii realizează lucrările discutând și colaborând unii cu alții pentru a îndeplini sarcinile cerute. Fiecare lider stabilește ce anume au de realizat colegii din echipa lui.

Activități matematice de sortare după diferite criterii și de numărare. Copiii învață să ceară și să ofere sprijinul celor care nu reușesc să îndeplinească sarcinile de lucru.

Realizarea turnului cu mere. Copiii primesc materialele și primesc sarcină de a-și proiecta pe hârtie propriul turn de mere, după care aceștia trec la realizarea/ construirea turnului. După terminarea turnului, grupa trebuia să își măsoare turnul să observe cât este de lung și de înalt cu ajutorul metrului și a aței. S-a dovedit a fi cea mai bună activitate de inginerie comestibilă vreodată. Copiii le plăcea să pună merele cu scobitorii și să își creeze propriile turnuri foarte mult. După finalizarea lucrării copiii au împărtășit lucrurile reprezentând problemele/ provocările sau reușitele pe care le-au întâmpinat la realizarea turnului, acestea fiind notate de educatoare pe fișa de observare a lucrării.

Alfabetizare: Unesc punctele formând litere și cuvinte, grupează litere formând cuvinte care reprezintă numele lor, folosindu-se de modelul dat cu numele lor scris cu litere de tipar. Copiii se familiarizează cu literele de tipar și prin exercițiu ei învață să își scrie propriile nume.

Artă: Copiii trebuie să realizeze un tort aniversar utilizând de materialele puse la dispoziție și folosind tehnicile de lucru învățate. Fiecare grupă ornează o anumită parte a tortului sau realizează lumânări pentru tort, la sfârșitul activității tortul este ansamblat și e pregătit de petrecere.

Copiii realizează diferite lucrări artistice în echipă care necesită cooperare și colaborare pentru a putea realiza sarcinile cerute.

Bibliografie:

1. ***Curriculum educație timpurie, MEN, 2019.
2. Flueraș Vasile- Teoria și practica învățării prin cooperare, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj - Napoca, 2005;
3. Neacșu I.- Metode și tehnici de învățare eficientă, Editura Militară, București, 1990;
4. Pintilie Mariana, Metode moderne de învățare-evaluare, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca, 2002.

METODE DE ÎNVĂȚĂMÂNT- ÎN PERSPECTIVA CULTIVĂRII GÂNDIRII ELEVILOR

Prof. inv. primar Sevastian Luminița-Aurelia, Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud

Formarea gândirii se realizează în procesul utilizării unor metode și procedee didactice. În tradiția școlii românești, principala metodă o constituie expunerea profesorului, care ocupă, de obicei, cea mai mare parte din ora de clasă.

Învățarea presupune reluarea noțiunilor acasă, folosind manualul sau notițele. Învățământul centrat pe această metodă a fost criticat de pedagogi.

Se putea observa cum un elev poate descrie verbal foarte bine părțile unui aparat și modul său de funcționare, dar pus în fața sarcinii de a monta acest aparat dezmembrat, să nu se poată descurca.

Această lipsă de legătură cu realitatea provenea din structura activității depuse de elev. El asistă pasiv la ce spune profesorul. Această orientare intelectuală nu concordă cu cea necesară în realitatea vieții și a profesiei. Realitatea ne cere să precizăm o problemă și să o rezolvăm pe propriul nostru efort. Orientarea intelectuală, starea de pregătire este hotărâtoare pentru a ne putea actualiza cunoștințele.

Înțelegerea și asimilarea unui text scris implică posibilitatea unei discuții mintale a materialului, un efort de gândire pentru care nu e pregătit copilul decât spre sfârșitul școlii.

În afară de lecția bazată îndeosebi pe expunere există și lecții în care progresul cunoașterii se realizează prin convorbirea purtată de profesor cu întreaga clasă. Profesorul pune elevilor întrebări bine gândite și cu ajutorul lor se lămuresc anumite fenomene. Copiii sunt mai activi, fac eforturi de gândire. Întrebările profesorului nu pot fi prea dificile fiindcă se pot crea pauze lungi care ar împiedica progresul lecției. Elevii sunt „duși de mână” de către profesor, având de soluționat niște „pași mici”. Nici în acest caz elevii nu au ocazia să-și manifeste independența, gândirea lor rămânând insuficient sollicitată.

La începutul secolului XX, o serie de filosofi și pedagogi au criticat concepția tradițională a școlii, metodele verbale și în special prelegerile școlare. Ei considerau că școala nu interesează pe

copii, ceea ce duce la fragilitatea cunoștințelor. S-au pronunțat și împotriva rigidității planurilor și programelor, asupra lecțiilor organizate în clasă.

Metoda proiectelor era considerată a da rezultate superioare deoarece corespunde intereselor copilului, e strâns legat de practică, elevul va fi foarte activ, progresul său realizându-se datorită eforturilor sale, fiind chemat să-și manifeste independența în acțiuni și gândire.

Asemenea metode noi au fost puse în practică într-o serie de școli particulare din Occident, dar n-au dat rezultatele scontate. Constatându-se că elevii își însușesc prea puține cunoștințe și progresele lor intelectuale sunt minime, s-a revenit la metodele tradiționale.

De ce n-au dat rezultate bune noile tipuri de școli? Mai întâi, nu putem subordona învățământul intereselor cu care vin copiii la școală. Ar însemna să stăm tot timpul pe terenuri de sport, la filme de aventuri etc. Școala trebuie să formeze interese superioare la copii.

În al doilea rând, nu se poate cere copilului să redescopere singur toate legile stabilite de savanți de-a lungul secolelor. Li se dau cărți care să-i ajute. Ei nu vin la școală formați pentru a studia texte științifice, e nevoie să le dezvoltăm gândirea abstractă, spre a fi capabili de o discuție mentală a lecțiilor propuse.

Formarea gândirii se realizează în procesul participării active, cu efort și pricepere, la soluționarea de noi și noi probleme.

Învățarea în clasă e posibilă în trei forme de învățământ:

- forma frontală
- forma activităților pe grupe
- forma individuală

Ca metodă principală de predare-învățare a fost instaurată problematizarea sau învățarea prin descoperire. În acest caz preocuparea dominantă este ca noile cunoștințe să nu fie prezentate copiilor în forma lor finală, deplin explicită, ci în situații care să ridice probleme. Reorganizând datele, transformându-le, elevii să ajungă la formularea lor definitivă consacrată de știință.

Experiența școlilor active a arătat că nu se poate pretinde ca elevii să reconstruiască edificiul științei, chiar cu ajutorul cărților. Metoda descoperirii este o descoperire dirijată, profesorul trebuie să intervină pentru ca problemele propuse să fie accesibile. Multe probleme vor fi propuse chiar de el, având preocuparea adecvării dificultăților la nivelul de pregătire a clasei.

Psihologia contemporană a întreprins numeroase cercetări, scoțând în evidență avantajele lucrului în grup. Mai întâi s-a constatat că lucrând în grup se găsesc mai multe idei decât dacă membrii grupului ar lucra separat. Ideile emise de către cineva pot schimba punctul de vedere al celuilalt, care poate să le continue, să le îmbogățească.

Problemele discutate în grup diferă după obiectul de învățământ.

Învățarea prin descoperire ocupă un loc central în școlile occidentale. Acolo a devenit evident că nu toate lecțiile pot utiliza această metodă, pentru simplul motiv că asemenea activități cer foarte mult timp.

Pentru a se însuși anumite cunoștințe în acest mod este nevoie de trei-patru ori mai multe ore decât prin expunerile profesorului. Acesta este motivul pentru care la noi în țară ea e foarte puțin utilizată. Problematizarea, lucrul individual sau pe grupe nu realizează sistematizarea cunoștințelor, condiție importantă a temeiniciei înțelegerii și memorării.

Chiar dacă folosim din plin problematizarea și munca pe grupe, rezultatele nu vor fi importante, dacă profesorul va continua să aprecieze cu nota maximă simpla memorare fidelă a spuselor elevului.

Cadrele didactice au obligația să verifice gradul de aprofundare a cunoașterii, punând variate probleme elevilor. Posibilitatea de a utiliza cunoștințele pe plan teoretic și practic garantează seriozitatea asimilării, valoarea muncii de predare-învățare desfășurate în școală.

BIBLIOGRAFIE:

Cosmovici, A.,-*Psihologie generală*, Editura Polirom, Iași, 1996

Cosmovici, A., Iacob, L.,-*Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1998

Tocicov-Bogdan, A.,-*Psihologie generală și Psihologie școlară*, Editura Eficient, București, 2000

EDUCAȚIA MULTICULTURALĂ ȘI EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ

Prof. inv. presc. Furdui Mirela Elena, Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra

„Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității.”

(Drepturile Universale ale Omului)

Scopul școlii de astăzi este de a forma elevilor, beneficiari direcți ai educației, o conștiință europeană. Încă din clasele primare se impune cultivarea respectului și solidarității față de cultura altor popoare, de aceea în primul rând ei trebuie să cunoască foarte bine valorile propriei culturi ca apoi să fie capabili să primească informații despre alte culturi, deci cu alte cuvinte școala trebuie să fie mai întâi culturală și apoi interculturală.

Educația permite învățarea subiecților să funcționeze în mediul lor social, prin transmiterea normelor sociale și a regulilor explicite sau implicite ale culturii naționale.

Educația multiculturală și educația interculturală permit formarea la școlari a unei conștiințe europene, cultivării respectului față de cultura altor popoare, dezvoltarea unor comportamente și atitudini inter și multiculturale.

Educația multiculturală desemnează totalitatea programelor educaționale ce răspund necesităților impuse de coexistența într-un mediu multietnic.

Scopul ei este de a ușura acomodarea grupurilor etnoculturale minoritare și în aceeași măsură acomodarea și deschiderea societății majoritare la modele culturale specifice grupurilor minoritare.

Educația interculturală vizează o abordare pedagogică a diferențelor culturale, strategie prin care se iau în considerație specificitățile spirituale sau de alt gen (diferențe sociale, de sex, economice) evitându-se, pe cât posibil, riscurile ce pot apărea din schimburile inegale dintre culturi, ori și mai grav, tendințele de automatizare a culturilor.

Educația interculturală nu este sinonimă cu o educație pentru culturi diferite, ce ar presupune izolarea grupurilor culturale și staticism. Ea vizează dezvoltarea unei educații pentru toți, în spiritul toleranței și recunoașterii diferențelor ce coexistă în aceeași societate. Ea se poate realiza și în alte spații decât în școală.

Programele educaționale multiculturale sunt fundamentate pe principiul diversității culturale și a deschiderii societății contemporane în timp ce educația interculturală este menită să concentreze atenția elevilor spre propria identitate.

Conceperea și abordarea educației din această dublă perspectivă duce la formarea unor comportamente specifice

- ❖ Aptitudinea de a comunica eficient
- ❖ Întărirea respectului de sine și față de ceilalți
- ❖ Toleranța față de opiniile diferite
- ❖ Adaptarea continuă la diversitatea culturală
- ❖ Fructificarea diferențelor culturale și a valorilor spirituale, locale și generale, în beneficiul personal și social.

Prin educație multiculturală și interculturală derulată în cadrul procesului de educație al elevului/tânărului urmărim ca subiectul să devină:

- ❖ persoană deschisă către ceilalți, conștiință de valoarea pe care o au ceilalți și capabilă să contribuie la dezvoltarea comunității din care face parte;
- ❖ persoană care construiește relații cu ceilalți, în spiritul solidarității și al toleranței;
- ❖ persoană care dorește să comunice și caută soluții de rezolvare a problemelor, împreună cu ceilalți;
- ❖ persoană care are principii de viață, capabilă să dialogheze cu ceilalți, să trăiască împreună cu ceilalți într-un climat de respect, solidaritate și acceptare a diversității;

- ❖ persoană care știe să se integreze responsabil în comunitate;
- ❖ persoană integrată în cultura poporului său, în același timp deschisă spre alte culturi, capabilă să accepte și să-i respecte pe ceilalți.

Însușirea unor elemente de educație multiculturală, dobândirea unor deprinderi, atitudini și comportamente bazate pe toleranță și respect reciproc constituie paliere reale de inserție comunitară și socială a tuturor indivizilor.

BIBLIOGRAFIE

- 1)Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom Iași, 2006
- 2)Salade, D, *Dimensiuni ale educației*, EDP București, 1998
- 3)Văideanu, G, *Unesco 50 –Educație*, EDP București, 1996
- 4)Voinea, Maria, Bulzan, Carmen, *Sociologia drepturilor omului*, Editura Universității București, 2004

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN -studiu de specialitate-

Prof. itinerant și de sprijin Gavrilă Ana-Maria, Șc. Gim. Măgura, Mihăești, Jud. Vâlcea

Obiceiuri și tradiții românești de Crăciun și Anul Nou

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează, femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (locurile unde adăpostesc animalele), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești.

Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară începe colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (cântece specifice de Crăciun, care conțin acest mesaj), după ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți.

Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani. În Maramureș, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă, iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit (ospătat, servit cu bunătăți), să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case.

Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun. În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. În aceste zile sfinte – 25, 26 și 27 decembrie – se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii, cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă „O ce veste minunată”, o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și „O brad frumos”. Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slave din România sărbătoresc și în data de 7 ianuarie Crăciunul pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox. Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci.

În ziua de Crăciun nu se spală rufele și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă. Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă. Toate activitățile ce au loc în ziua Ajunului sunt de fapt un ritual pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei: femeile fac curat în toată casa și pregătesc colaci, iar bărbații au grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi, femeile coc un colac de forma cifrei 8, care în primăvară urmează să fie afumat și pus între coarnele boilor ce ară pământul.

În Ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Tot în ziua 2 Ajunului încep să meargă colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii cei mai mici, spre după-amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii. În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în Ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători. În Ialomița, cetele de colindători cutreieră ulițele satelor și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări, melodiile și textele poetice ale colindelor fiind minunate.

Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete și își aleg un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-ziși li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite. Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind întotdeauna însoțite de dansuri. Apoi, gazda invită colindătorii în casă, unde înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful (liderul) cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Bibliografie :

Arhip, George. Colinde, colinde, e vremea colindelor / George Arhip, Ioan Părean. - Sibiu: Editura Arhip Art, 2008.

„BOGĂȚIILE TOAMNEI”– UN PROIECT DE ACTIVITATE EXTRACURICULARĂ

Prof. Goldschmidt Erika, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba-Iulia

Toamna este un anotimp fascinant, iar frumusețea sa melancolică și bogată ne invită să o celebrăm prin artă, creativitate și învățare. Cu acest gând, clasa I B, de la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Alba Iulia din județul Alba, a inițiat proiectul extracurricular „Bogățiile Toamnei”, sub îndrumarea profesorului coordonator Goldschmidt Erika. Acesta a oferit elevilor oportunitatea de a explora natura prin diverse activități creative și recreative, de a-și dezvolta spiritul de echipă și de a descoperi bogăția acestui anotimp într-un mod educativ și captivant.

Scopul principal al proiectului „Bogățiile toamnei” a fost de a aduce în prim-plan frumusețea acestui anotimp, de a-i ajuta pe copii să înțeleagă specificul lui și de a-i încuraja să adopte un stil de viață sănătos. S-au desfășurat activități care au pus accent pe igiena personală și prevenția bolilor, esențiale pentru sănătatea fiecăruia. În același timp, proiectul a oferit un cadru liber și recreativ, în care copiii și-au manifestat inițiativa și creativitatea. Astfel, au descoperit importanța colaborării și a comunicării, dezvoltându-și abilități sociale, artistice și practice într-un mod natural și plăcut.

Desfășurat pe parcursul a șase zile, proiectul „Bogățiile toamnei” a inclus o varietate de activități creative, care au transformat orele de clasă într-un atelier de artă și învățare despre natură.

Activitatea „A sosit toamna” a fost prima întâlnire a elevilor cu farmecul acestui proiect. În cadrul unei prezentări captivante despre cum se realizează un ierbar, copiii au descoperit diferitele specii de frunze și plante. De asemenea, au început să învețe și să recite versuri din poezii de toamnă, ceea ce i-a ajutat să înțeleagă mai bine acest anotimp.

„Colaj de toamnă” a fost o activitate practică și interactivă, desfășurată în sala de clasă. Elevii au avut diferite frunze de toate culorile și castane, iar în clasă au realizat colaje creative, pe care le-au expus cu mândrie. Muzica de toamnă a creat un fundal sonor relaxant, iar la final, fiecare lucrare a fost evaluată și admirată de colegi printr-un tur al galeriei.

„Recolta toamnei” a adus în atenția copiilor simbolurile toamnei – semințele și cerealele. Elevii au realizat colaje și lucrări artistice folosind boabe de grâu, porumb, fasole și semințe de floarea-soarelui, combinând texturile și culorile într-un mod unic. Această activitate a dezvoltat abilități motrice și i-a ajutat să înțeleagă mai bine semnificația recoltelor.

„Expoziția de toamnă” a marcat încheierea proiectului, fiind un moment de celebrare a eforturilor și creativității fiecărui participant. Copiii au vizionat o animație tematică, apoi au fost premiați de către cadrul didactic cu diplome și medalii pentru participare dar și pentru lucrările reprezentative. Elevii și-au prezentat lucrările și a recitat poezii, iar elevii cei mai implicați au primit diplome pentru munca și talentul lor.

Proiectul „Bogățiile toamnei” a fost o experiență educativă valoroasă pentru toți participanții, ajutându-i să-și consolideze cunoștințele despre anotimpuri și să-și dezvolte aptitudinile artistice. Acesta a contribuit la îmbunătățirea abilităților de comunicare și cooperare, atât între elevi, cât și între cadrele didactice.

Prin proiectul „Bogățiile toamnei”, elevii au avut ocazia să învețe într-un mod liber și creativ, să descopere bucuria oferită de artă și de natură și să înțeleagă valoarea prieteniei și a colaborării. Activitățile desfășurate vor rămâne o sursă de inspirație pentru viitoare proiecte educative, iar albumul foto și expoziția virtuală vor continua să fie împărtășite și să inspire în rândul cadrelor didactice și al părinților.

Astfel, „Bogățiile toamnei” nu a fost doar o serie de activități recreative, ci un proces de învățare autentică, de bucurie și de apreciere a frumosului, o adevărată lecție despre natură.

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

Prof. Medrea Alina, Liceul cu program sportiv Alba Iulia

Introducere

Educația este un pilon fundamental în dezvoltarea oricărei societăți. Aceasta nu doar că formează cunoștințe și abilități, dar contribuie și la modelarea valorilor, atitudinilor și comportamentelor individului. În contextul globalizării și al schimbărilor rapide din societate, educația devine esențială nu doar pentru dezvoltarea personală, ci și pentru evoluția comunităților.

Rolul Educației

1. Dezvoltarea Abilităților

- Educația oferă indivizilor expertiza necesară pentru a naviga cu succes în piața muncii. Prin programe de formare profesională și educație superioară, tinerii își pot dezvolta competențele tehnice și practice esențiale.

2. Promovarea Gândirii Critice

- Educația nu se limitează la transmiterea de informații, ci încurajează gândirea critică și analiza diferitelor perspective. Acest lucru îi ajută pe indivizi să ia decizii informate și să devină cetățeni activi.

3. Integrarea Socială

- Educația joacă un rol crucial în integrarea socială, oferind oportunități egale pentru toți. Învățarea într-un mediu divers contribuie la înțelegerea culturilor diferite și la promovarea toleranței.

Provocări în Educație

1. Accesibilitate

- Deși educația este un drept fundamental, nu toți copiii au acces la o educație de calitate. Disparitățile economice și sociale pot crea bariere majore.

2. Calitatea Educației

- Calitatea sistemelor educaționale variază semnificativ între diferite regiuni și țări. Este esențial ca educația să fie actualizată și relevantă pentru nevoile actuale ale societății.

3. Impactul Tehnologiei

- Tehnologia a transformat modul în care învățăm, dar a adus și noi provocări, cum ar fi distragerea atenției elevilor și inegalitățile în accesul la tehnologie.

Concluzie

Educația reprezintă fundamentul pe care se construiesc societățile prospere. Investiția în educație nu este doar o responsabilitate individuală, ci și una colectivă, esențială pentru un viitor sustenabil. Promovarea accesului și calității educației trebuie să rămână o prioritate pentru guverne și comunități deopotrivă.

Bibliografie

- UNESCO. (2020). World Education Report.
- L.F. L. (2019). The Role of Education in Society. Journal of Educational Studies.
- OECD (2018). Education at a Glance.

JOCUL DIDACTIC MATEMATIC LA CLASELE PRIMARE

Prof. inv. primar Moldovan Claudia, Școala Gimnazială Roșia de Secaș/Școala Primară Tău

*„Copilul râde,
Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!
Tânărul cântă
Jocul și înțelepciunea mea-i iubirea!
Bătrânul tace
Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea.” (Trei fețe, Lucian Blaga)*

Jocul didactic este o metodă activă, care solicită toate procesele psihice ale copilului. Dând caracter ludic mai multor activități desfășurate în primele săptămâni de școală, se înlesnește adaptarea copilului la activitatea prelungită. Antrenând în joc factorii intelectuali și nonintelectuali, jocul didactic este considerat ca una din metodele de bază care contribuie la stimularea și dezvoltarea creativității și inventivității.

Jocurile matematice joacă un rol esențial în predarea matematicii la nivel primar, oferind elevilor o metodă atractivă și interactivă de învățare. Acestea contribuie la dezvoltarea gândirii logice, a creativității și a capacității de rezolvare a problemelor. Prin intermediul jocurilor, copiii își formează abilități esențiale, învățând într-un mediu relaxant, unde greșelile sunt percepute ca oportunități de învățare, iar lipsa lor poate duce la grave probleme cognitive, sociale și emoționale.

Utilizarea jocurilor matematice facilitează înțelegerea noțiunilor abstracte și transformă procesul de învățare într-o experiență plăcută. Ele pot fi utilizate în diverse contexte educaționale, fie ca activități introductive, fie ca exerciții de consolidare sau evaluare. Mai mult decât atât, prin intermediul acestor activități ludice, elevii își dezvoltă încrederea în propriile abilități, învățând să colaboreze, să comunice eficient și să își gestioneze emoțiile în fața provocărilor academice.

Integrarea jocurilor în predarea matematicii îmbunătățește semnificativ procesul de învățare. Acestea oferă multiple beneficii, printre care:

- Dezvoltarea gândirii critice și analitice – elevii sunt provocați să găsească soluții creative la probleme matematice.
- Îmbunătățirea memoriei și a capacității de concentrare – activitățile interactive stimulează atenția și retenția informațiilor.
- Creșterea motivației – copiii sunt mai interesați de matematică atunci când aceasta este prezentată într-un mod atractiv.
- Încurajarea colaborării – jocurile de grup favorizează interacțiunea și dezvoltarea spiritului de echipă.
- Reducerea anxietății față de matematică – activitățile ludice elimină stresul și frica de eșec.

Aceste beneficii transformă jocul matematic într-un instrument didactic valoros, cu un impact semnificativ asupra performanțelor elevilor.

În activitatea de la clasă cu elevii claselor primare am utilizat cu succes diverse jocuri matematice. Descriu în continuare unele dintre jocurile utilizate cu micii școlari.

Micul cosmonaut

Disciplina: Matematică

Clasa: a III-a

Scop: - verificarea nivelului de însușire a cunoștințelor despre unitățile de măsură a greutatei;

- dezvoltarea deprinderilor de calcul rapid și de organizare a muncii

Material didactic: fișe cu racheta

Sarcina didactică:

Jocul se desfășoară în perechi. Elevilor li se prinde în piept câte un ecuson cu un cosmonaut pe care e scrisă cifra 1, respectiv 2.

Fiecare pereche are desenată pe fișă câte o rachetă ca în figura alăturată, în interiorul treptelor fiind scrise date despre greutatea combustibilului aflat pe acea treaptă. Datele scrise în partea de jos arată că la fiecare 325 m racheta consumă 10 l de combustibil.

Li se explică elevilor că o rachetă se ridică la înălțimea de 325 m, consumând 10 l de combustibil. Ei trebuie să calculeze la ce înălțime poate ajunge racheta dacă folosește tot combustibilul. Elevii cu nr. 1 vor face transformările, iar cei cu nr. 2 vor calcula câți metri parcurge racheta. Câștigă perechea care a calculat prima, s-a încadrat în timp și a aflat rezultatul corect.

Elevii din perechile învecinate nu au voie să se consulte între ele, ci numai în interiorul perechii personale.

Câte numere se pot forma?

Disciplina: Matematică

Clasa: a III-a

Scop: - cunoașterea numerelor naturale

- dezvoltarea gândirii logice

Materiale: câte 2, 3, 4, 5... cifre pentru fiecare copil

Sarcina didactică:

Fiecare copil primește un anumit număr de cifre. Cu ajutorul acestora, elevul trebuie să găsească toate numerele formate din atâtea cifre câte a primit (de exemplu, dacă a primit 4 cifre, toate numerele de patru cifre, scrise doar cu cifrele date). Copiii își notează pe o foaie de hârtie toate variantele găsite.

Câștigă cel care a terminat primul și a găsit toate numerele.

Caută vecinii!

Disciplina: Matematică

Clasa: a IV-a

Scop: - formarea deprinderii de a număra conștient

- dezvoltarea atenției

Materiale: cartonașe cu diverse numere

Sarcina didactică:

Învățătorul ridică un cartonaș pe care este scris un număr. Elevii trebuie să scrie pe fișă care sunt vecinii acestuia. De exemplu, dacă este ridicat cartonașul cu numărul 24 876, elevii vor scrie pe fișă numerele 24 875 și 24 877.

Câștigă cel care a scris și a spus primul vecinii numărului arătat și primește un punct. În final, câștigă cel care a acumulat cele mai multe puncte.

Pisica și șoriceii

Disciplina: Matematică și explorarea mediului

Clasa: I

Scop: - formarea deprinderilor de calcul rapid

- consolidarea operațiilor matematice

Materiale: o cutie, fișe-șoricel pe care sunt scrise diverse exerciții

Sarcina didactică:

Se stabilește, pe rând, care elev va fi „pisica”. Copilul ales „pisică” va căuta în cutia cu „șoricei” și ... va prinde unul. Citește în fața clasei exercițiile de pe „șoricelul” selectat, iar copiii răspund cu rapiditate. Jocul continuă până când „pisicile” au prins toți „șoriceii”.

Copiii care greșesc la calcule sunt penalizați câte un punct și sunt puși să imite pisica sau șoricelul, spre hazul clasei, iar cei care rezolvă corect câștigă câte un punct. În final câștigă cel care a acumulat cele mai multe puncte.

Nu rupe lanțul!

Disciplina: Matematică și explorarea mediului

Clasa: a II-a

Scop: - formarea deprinderii de a rezolva diverse operații matematice

- consolidarea deprinderilor de realizare a calculului mintal

Sarcina didactică:

Se va stabili de la început concentrul în care se va lucra și operațiile care se vor folosi.

Elevii vor fi împărțiți în 3-4 echipe, în funcție de numărul acestora, cu condiția să existe în fiecare echipă același număr de copii.

Membrii echipei se așază pe două rânduri, față în față, în așa fel încât fiecare copil să aibă în față sa un altul.

Primul copil va pune celui din față sa o întrebare (de exemplu $40+60=?$), iar celălalt pune celui din stânga o întrebare, dar care să cuprindă răspunsul la întrebarea anterioară ($100:10=?$). acesta va continua jocul adresându-se celui din față sa ($10 \times 4=?$). jocul se va desfășura până când un elev greșește, ceea ce înseamnă că s-a rupt lanțul, iar copilul respectiv iese din joc.

Câștigă echipa care va avea cât mai puțini copii eliminați, după un timp precizat de la început de cadrul didactic.

BIBLIOGRAFIE:

*Antohe, Valerian; Gherghinoiu, Constantin; Obeadă, Monica- *Metodica predării matematicii. Jocul didactic. Suport de curs*, Editura Ex Libris, Brăila, 2002

*Neacșu, Ioan (coord.)- *Metodica predării matematicii la clasele I-IV. Manual pentru liceele pedagogice*, clasele XI-XII, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998

*Simioncă, Elena; Caraiman, Florica- *Matematica...prin joc* (pentru clasele I-IV), Editura Polirom, Iași, 1998

PRIMA ÎNTÂLNIRE TRANSNAȚIONALĂ ÎN BELGIA, LIÈGE PENTRU LICEUL SPORTIV „FLORIN FLEȘERIU” SEBEȘ ÎN CADRUL PROIECTULUI ERASMUS+, „CHANTONS LES DROITS DE L’ENFANT, EN-CHANTONS LES DROITS DE L’ÂME”

Prof. Popa Diane, Liceul Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș

În această săptămână, 24-28 noiembrie 2025 la Liège, în Belgia se demarează acest proiect de cooperare și parteneriat între 7 școli europene și organizația Muzaïka ASBL din Belgia.

„Chantons les droits de l’enfant, en-chantons les droits de l’âme” este un amplu proiect educațional european dedicat promovării **drepturilor copilului prin artă și expresie muzicală**. Se desfășoară în parteneriat cu cinci țări vorbitoare de limbi romanice: Belgia, Italia, Portugalia, România, Spania.

Coordonatorul principal este Muzaïka - ASBL, o structură de tip iceberg, o organizație nonprofit, care colaborează cu Ministerul Culturii. Raphaël Marchal este directorul și creatorul artistic de la Muzaïka, iar Lucie Collet, responsabil comunicare și promovare Muzaïka. Partenerii din proiect sunt două școli belgiene care au lucrează cu copii cu nevoi speciale: Școala Leona Platel, Liège, Belgia, reprezentată de Sabrina Lapichino și Ecole Jeanne Rombaut, Liège, reprezentată de Laurence Volante.

Un alt partener dintr-o țară latină este Școala ICS Atavilla Miliția, Sicilia, Italia, reprezentată de Maria Giuseppe Marino și Alessia Maione.

Școala CEIP Pines Morata, Almeria, Spania este reprezentată de director, iar din Portugalia, Ecole Agrupamento de Escolas de Canedo, Portugalia este reprezentată de Ana Morais și Marco Miranda.

Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș, România este reprezentat de Diane Popa și Petre Căian.

Sub titlul „*Chantons les droits de l'enfant, en-chantons les droits de l'enfant*”, inițiativa reunește profesori, specialiști în educație și elevi într-o serie de activități menite să dezvolte creativitatea, sensibilitatea culturală și conștientizarea valorilor fundamentale ale copilăriei.

La prima întâlnire transnațională se reunesc doar coordonatorii din cele 5 țări pentru a se stabili activitățile care vor fi derulate în timpul celor doi ani de parteneriat 2025-2027, în cadrul atelierelor de muzică, mișcare, expresivitate corporală și producție artistică, explorând modalități inovatoare de a integra educația prin artă în procesul de învățare. Proiectul pune accent pe **incluziune, comunicare interculturală și diversitate lingvistică**, oferind copiilor experiențe de învățare colaborativă în cele cinci limbi ale partenerilor.

Cadrele didactice beneficiază de formări axate pe pedagogii moderne, educație emoțională, dezvoltarea empatiei și metode ludice de predare. Activitățile urmăresc totodată, întărirea cooperării între școli europene și schimbul de bune practici pentru un mediu educațional mai deschis, mai creativ și mai prietenos pentru elevi.

Proiectul evidențiază importanța artei ca instrument universal de comunicare și ca mijloc de sensibilizare asupra **drepturilor copilului**, contribuind la „un mai bine împreună” în comunitățile școlare din toate țările participante.

Se va crea un imn al proiectului, plus cinci cântece care vor fi traduse în franceză, engleză, spaniolă, italiană, portugheză. română.

În fiecare țară gazdă, elevii coordonați de doi muzicieni profesioniști și de Raphaël Marshal vor compune melodii și le vor prezenta într-un spectacol orchestrat pe scenele din țara lor, apoi toate produsele artistice vor fi incluse în spectacolul final din 2027, în Belgia, la Liège.

TEST DE VERIFICARE A CUNOȘTIINȚELOR LA ALCANI ȘI ALCHENE

*Prof. Ursaleș Traian-Nicolae,
Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia și Școala Gimnazială Petrești*

Dat fiind faptul că, Chimia Organică este o ramură fascinantă a Chimiei și totodată foarte complexă, consider că, pentru a stăpâni această parte a Chimiei, este foarte important, ca elevii să înțeleagă conținutul cuprins în primele capitole (natura legăturilor chimice și natura atomilor de C în Chimia Organică, precum și primele clase de hidrocarburi (alcani și alchene). Pentru a veni în sprijinul elevilor claselor a X-a, mai jos sunt trecute în revistă 20 de întrebări esențiale, pentru ca elevii să-și poată verifica cunoștințele. Toate cele 25 de întrebări au un singur răspuns corect, iar acesta este subliniat, lăsând elevii să gândească de ce acela este răspunsul corect. Consider că astfel elevii își actualizează cunoștințele cu privire la prima parte a Chimiei Organice.

1. În compusul C_3H_6 există :

- a. 8 leg. σ . b. 2 leg. σ . c. 6 leg. σ

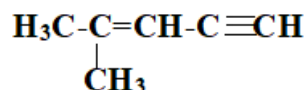
2. Câte legături leg. σ . C-C sunt în molecula 2-metil-heptanului?

- a. 8. b. 7. c. 17.

3. Molecula n-pentanului are o catenă:

- a. ramificată. b. liniară. c. ciclică.

4. Avem în compusul

a. 2 atomi de C primari, 2 atomi de C terțiari și 2 atomi de C cuaternari.

b. 3 atomi de C primari, 1 atom de C secundar și 2 atomi de C terțiari.

c. 2 atomi de C primari, 2 atomi de C secundari, 1 atom de C terțiar și 1 atom de C cuaternar.

5. Compusul cu formula moleculară C_3H_6 poate avea :

- a. 2 izomeri de catena.
b. 2 izomeri de poziție.
c. 2 izomeri de funcțiune.

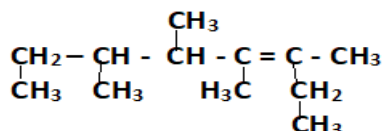
6. Punctele de fierbere ale alcanilor cresc odată cu:

- a. creșterea numărului atomilor de C.
b. scăderea numărului atomilor de C.
c. au același punct de fierbere.

7. Câte butene pot să existe?

- a. 1. b. 4. c. 3.

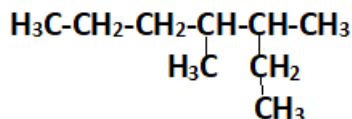
8. Denumirea corectă a substanței :

este:

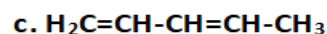
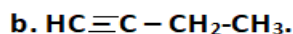
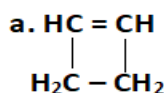
- a. 2-etil,4,5,6,7-tetraetil-2-hexenă.
b. 3,4,5,6-tetra-metil-3-octenă.
c. 5-etil, 1,2,3,4-tetrametil-4-hexenă.

9. Care este denumirea corectă a substanței

- a. 2-etil,3-metil-hexan. b. 3,4-dimetil-heptan. c. 4-metil,5-etil-hexan.

10. Compusul care are 2 legături π și 9 legături σ este: b.

11. Câte legături σ sunt în molecula 2-metil-1-heptenei?

- a. 8. b. 7. c. 23.

12. Prin reacția de izomerizare a pentanului rezultă:

a. 2-metil-butan. b. 2,2-dimetil-propan. c. 1-pentenă.

13. Formula moleculară a 2-metil,3-etil-hexanului este:

a. $C_{11}H_{24}$. b. C_6H_{14} . c. C_9H_{20} .

14. 2-metil-pentanul se poate obține prin reacția de adiție a H_2 -ului în prezență de Ni, Pt, Pd la:

a. pentenă. b. hexenă. c. 2-metil-pentenă.

15. Câte grame de C se găsesc în 2 moli de etan?

a. 12g C. b. 48g C. c. 24g C.

16. Pentru a obține etanul se consumă x litri H_2 în reacție cu 1,2 moli de etenă. Valoarea lui X este:

a. 22,4 litri H_2 . b. 1 litri H_2 . c. 26,88 litri H_2 .

17. Pentru arderea unui litru de metan avem nevoie de:

a. 22,4 litri de aer. b. 2 litri de aer. c. 10 litri de aer.

18. În urma reacției de adiție a H_2 -ului la propenă, urmată de o reacție de descompunere termică la $600^\circ C$ a produsului rezultat se obține:

a. CO_2 și H_2O . b. propan. c. metan și etenă.

19. În formula propanului avem următoarea compoziție procentuală:

a. 91% C și 9% H. b. 81,82% C și 18,18% H. c. 65% C și 35% H.

20. Raportul de masă în 2-metil-propan este:

a. C: H = 4:10. b. C: H = 24:5. c. 20:80.

21. Prin descompunerea termică a butanului la temperaturi mai mari de $700^\circ C$, rezultă:

a. 1-butenă și 2-butenă. b. etan și etenă. c. metan și propenă.

22. Prin izomerizarea butanului rezultă:

a. 2-metil-butan b. 2-metil-propan. c. 2-metil-butenă.

23. Adiția hidrogenului la alchene se face în prezență:

a. triclorură de aluminiu ($AlCl_3$). b. acid sulfuric. c. catalizatori de Ni, Pt, Pd.

24. Prin oxidarea blândă a alchenelor se obțin:

a. acizi carboxilici. b. compuși carbonilici. c. dioli.

25. Prin oxidarea energetică a propenei rezultă:

a. dioxid de carbon și acid acetic. b. 1,2-dihidroxipropan. c. 2 molecule de acid acetic

26. Prin adiția acidului clorhidric la 1-butenă se obține:

a. 2-cloro-butan. b. 1-cloro-butan. c. 1,2-dicloro-butan.

27. Adiția apei la 1-pentenă, în prezență de H_2SO_4 duce la formarea:

a. 2-hidroxi-pentan. b. 1-pentanol. c. 2-metil-butan.

28. 1,2-dicloro-butanul se obține prin adiția clorului la:

a. 1-butenă. b. 2-butenă. c. 2-metil-1-butenă.

29. Arderea propanului duce la obținerea de CO_2 și H_2O și are nevoie de:

a. 2 moli de O_2 . b. 5 moli de O_2 . c. 3 moli de O_2 .

30. Prin arderea complete a 2 moli de propan, rezultă:

a. 44,8 l de CO_2 . b. 4 moli de CO_2 . c. 7 moli de H_2O .

JOCUL ÎN DEZVOLTAREA APTITUDINILOR ȘCOLARULUI MIC

Prof. Zdrenghia Simona, Școala Gimnazială Nr.2, Sebeș

" Copilul râde- Înțelepciunea mea e jocul.
Tânărul cântă- jocul și înțelepciunea mea-i iubirea.
Bătrânul tace- Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea."

Ritmul accelerat în care evoluează societatea contemporană și în care acumulează cantități tot mai mari de informație în toate domeniile- cultural, științific, tehnic, ne determină să ne dorim îmbunătățirea procesului de învățământ, modernizarea lui, prin transformări esențiale atât în viziunea gândirii pedagogice, cât și în tehnologia didactică.

Profesorul este elementul viu, încă viabil, al infrastructurii educaționale. El organizează și conduce activitatea didactică. Concepțiile despre învățământ au influențat în timp și "poziția" și "rolul" profesorului. Actualmente, rolul lui e de organizator, inițiator, incitator în acțiunea prestată, realizată de elev. În învățământul de azi, profesorul nu mai predă cunoștințe elevilor, ci le cultivă deprinderi și atitudini culturale.

Practicarea unui învățământ modern, care să-l facă pe elev coautor la procesul propriei sale instruirii, presupune folosirea unor metode care să-i permită "satisfacerea trebuințelor sale de activitate, cercetare, creativitate, comparare și înțelegere a fenomenelor prin efort propriu sau în colaborare cu alții". (*** *Dicționar de pedagogie*, E.D.P., București, 1979, p. 270).

Satisfacerea acestor trebuințe nu se poate realiza dacă profesorul nu folosește metode și mijloace de învățământ moderne și nu le acordă statutul pe care îl au în realitate: acela de a fi sursa de cunoaștere și obiect de acțiune cu valoare cognitivă pentru elevi. Astfel, este nevoie de comunicare, provocare, pentru ca elevul să fie subiect al propriei formări.

Școlii îi revine sarcina de a se preocupa de formarea copiilor, a informării lor cu ajutorul metodelor optime. Trecând pragul grădiniței, copiii pășesc într-o lume nouă, fac cunoștință cu lucruri, cu noțiuni noi. La grădiniță, ei sunt pregătiți pentru trecerea de la vârsta preșcolară cu ajutorul jocului ca activitate principală.

Jocul didactic, ca procedeu esențial în activitățile instructiv-educative ale școlarului mic, ajută la dezvoltarea aptitudinilor acestuia, în special cele intelectuale. Îmbinarea activității de învățătură cu jocul se poate realiza diferențiat de la o lecție la alta, în funcție de nivelul clasei, de aptitudinile pe care copiii le au. Dezvoltându-le aptitudinile, dezvoltăm, de fapt, capacitățile fiecăruia.

Prin introducerea jocului în desfășurarea activității didactice se captează mai ușor atenția elevilor, se intensifică procesele de analiză și sinteză senzorială și mintală, se dirijează mișcările și acțiunile, se menține viu interesul copiilor pentru activitățile desfășurate. În acest fel, îmbinat și echilibrat cu elemente de învățare, jocul devine un instrument prin care profesorul poate contribui la dezvoltarea aptitudinilor copilului.

Evidențiez faptul că jocul are o contribuție importantă ca modalitate și mijloc prin care se pot obține performanțe la anumite discipline, descoperind și dezvoltând aptitudinile, în special cele intelectuale, ale elevilor de vârstă școlară mică. Prin dobândirea de cunoștințe, deprinderi și priceperi, putem considera ca "aptitudinile se formează, se dezvoltă și se manifestă în cadrul

activității”. Cu cât o persoană acumulează mai multe cunoștințe, priceperi și deprinderi, cu atât aptitudinile se pot dezvolta.

Memoria, gândirea, observarea, imaginația, atenția, limbajul,... fac parte din categoria aptitudinilor care pot fi cultivate și amplificate cu ajutorul jocului. Spre exemplu, folosind jocul de rol și dramatizarea, vom dezvolta inteligența verbal-lingvistică, iar școlarul mic va fi capabil:

- să participe la activitățile de grup, atât în calitate de vorbitor, cât și de auditor;
- să citească un text liric sau epic și să dovedească înțelegerea acestuia;
- să rețină ideile transmise de textul citit;
- să-și îmbogățească vocabularul pe baza experienței și relației cu ceilalți;
- să creeze el însuși structuri verbale, rime, povestiri, mici dramatizări, folosind mijloace expresive;
- să dramatizeze textul unei povestiri sau poezii, utilizând vorbirea dialogată, nuanțarea vocii, intonația și respectând mișcarea scenică cerută de textul respectiv.

Pot fi urmărite aceste capacități ale școlarilor în cadrul orelor de limba și literatura română, dar și în cadrul unei discipline opționale de teatru, desfășurate la nivelul mai multor arii curriculare, constituite ca antrenament formativ al capacității de comunicare, utilizând și un limbaj specific artei dramatice, al spiritului creativ.

Profesorul, folosind această metodă didactică, trebuie să dea dovadă că are nu numai calități de bun pedagog, ci și că este un bun regizor și actor. Jocul de rol poate fi o activitate didactică destul de dificilă, deoarece solicită mult timp pentru pregătire, efort suplimentar din partea dascălului, iar elevii pot avea blocaje emoționale din cauza emoțiilor.

Consider că prin acest tip de joc elevul e încurajat să se joace, căpătând numeroase abilități și cunoștințe: își explorează imaginația, își îmbunătățește abilitățile sociale, dezvoltă abilități de lider, își dezvoltă vocabularul, conștientizează efectele sau consecințele unei acțiuni asupra celor din jur, găsește soluții pentru diferite probleme, devine încrezător în sine și în forțele proprii, înțelege punctul celoralți de vedere... Specialiștii consideră că jocul de rol folosește și stimulează nu doar latura emoțională, limbajul și abilitățile motorii, ci are un rol esențial în dezvoltarea inteligenței copilului. Alți cercetători sunt de părere că jocul de rol stimulează dezvoltarea timpurie a creierului, în special a lobului frontal, care reglează comportamentul copilului. Dincolo de toate beneficiile pe plan social, cognitiv și psihomotor, stimularea imaginației rămâne cel mai important avantaj al acestui tip de joc.

Ca variantă a jocului de rol, putem lua în calcul dramatizarea, o metodă bazată pe dialog, gestică, mimică, decor... Folosirea dramatizării ca metodă didactică, „angajează procedeul jocului de rol, valorificând tehnicile artei teatrale adaptate la particularitățile de vârstă ale elevilor.” (Trif, L., Voiculescu, E., *Teoria și metodologia instruirii*, E.D.P., București, 2013).

Inițierea elevilor în procesul de creație teatrală le oferă posibilitatea de a-și manifesta creativitatea, personalitatea, preferințele, exprimarea liberă, pregătindu-i să-și formeze obișnuința de a lua atitudine față de ceea ce se întâmplă în jurul lor. Prin teatru, ei își exersează lectura, memoria, capacitatea de comunicare orală, de adaptare la atmosfera specifică a unor astfel de situații. Copilul implicat într-o astfel de activitate va reuși mai ușor să-și învingă inhibițiile, emoțiile, să se manifeste spontan și dezinvolt, să se integreze într-un grup. Orice activitate întreprinsă cu elevii, chiar din primele clase, trebuie să fie orientată spre viitor.

Prezentarea faptelor într-un cadru dramatic adaugă predării o forță de sugestie extrem de convingătoare. Elevii trăiesc mai viu, cu mai multă intensitate, pătrund mai adânc și rețin mai bine ceea ce profesorul intenționează să-i învețe. În cadrul acestor activități cu caracter ludic se poate observa preocuparea lor de a se exprima logic și original, de a fi atenți la interpretarea celorlalți sau de a crea diverse scenete pornind de la o temă dată. Copiii intră în atmosfera jocului cu entuziasm, iar cunoștințele și deprinderile stabilite anterior sunt mai ușor receptate și mai stabile. Trebuie menționat totodată faptul că în timpul jocului ei țin să arate tot ce știu, fără reținere, în dorința de a fi evidențiați sau de a-și ajuta echipa din care fac parte. În joc nu mai apare acel blocaj psihologic, care survine la mulți copii atunci când sunt special verificați pentru a fi notați. Se antrenează, prin joc, pentru a vorbi în public, a se exprima clar și răspicat- îmbunătățindu-și astfel aptitudinile lingvistice-, a-și stăpâni emoțiile. Pe lângă aceasta, jocul didactic este o activitate plăcută și

atractivă pentru ei. Prin joc își doresc să iasă din anonimat, să se autodepășească, reușesc să-și înfrângă teama de eșec, timiditatea, descurajarea.

Jocul de rol și dramatizarea conduc la descoperirea unicității copilului, cultivarea aptitudinilor sale creative. Acestea contribuie și la stimularea interesului său pentru cunoaștere, la dezvoltarea mai multor deprinderi: de exprimare corectă, de memorare, de îmbogățire a vocabularului activ și pasiv, a capacității de a realiza mici dramatizări, de a povesti, de a crea.

Jocul didactic stimulează și antrenează imaginația, gândirea creatoare, reprezentările, memoria, precum și trăsăturile pozitive de voință și caracter.

Cu alte cuvinte, jocul dezvoltă aptitudini, dovedindu-se o metodă eficientă, dorită și plăcută de copii.

IMPLEMENTAREA REPERELOR FUNDAMENTALE ÎN CREȘE ȘI GRĂDINIȚE PRIN ACTIVITĂȚILE MATEMATICE

*Prof. pt. educație timpurie Balea Livia-Valentina,
Liceul „Horea, Cloșca și Crișan” Abrud / GPP Nr. 1 Abrud*

TEMA ACTIVITĂȚII: „Numărăm și ne distrăm”

DOMENIILE INTEGRATE: DȘ (Activitate matematică)+DOS (Activitate practică)

TIPUL ACTIVITĂȚII: joc didactic

FORMA DE REALIZARE: activitate integrată

SCOPUL ACTIVITĂȚII: Consolidarea cunoștințelor referitoare la numărul în centrul 1-5;

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

La sfârșitul activității, preșcolarii vor fi capabili:

O₁: să numere în șir crescător și descrescător în limitele 1-5;

O₂: să raporteze corect numărul la cantitatea de obiecte;

O₃: să așeze pe panou atâtea obiecte cât arată cifra;

O₄: să grupeze jetoanele în funcție de forma geometrică ce se află pe acestea;

O₅: să respecte regulile jocului;

STRATEGII DIDACTICE

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea, jocul.

Mijloace de învățământ: jetoane cu diferite imagini, jetoane cu cifre, tabla magnetică, stimulente

Forma de organizare: frontal

SARCINA DIDACTICĂ: Recunoașterea, denumirea și gruparea obiectelor după formă, numărarea elementelor, asocierea cifrei corespunzătoare.

REGULILE JOCULUI: Copiii vor fi așezați în semicerc, cu ajutorul unei baghete magice educatoarea va alege pe rând câte un copil să vină în fața colegilor. Acesta va extrage un bilețel în care este trecută sarcina pe care trebuie să o rezolve. După rezolvarea acesteia, se apreciază răspunsul oferit de copil și se fac încurajări prin aplauze. Pe parcurs jocul se va complica, iar ei vor trebui să descopere greșeala introdusă. Jocul se repetă până la rezolvarea tuturor sarcinilor stabilite.

ELEMENTE DE JOC: mișcare, mânguirea materialelor, aplauze, închiderea și deschiderea ochilor.

STRATEGII, METODE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE: continuă prin observarea comportamentului, aprecieri stimulante; evaluare orală, încurajare verbală, observarea modului de lucru, analiza comportamentului copiilor, a deprinderilor consolidate.

SCENARIUL DIDACTIC

Momentele activității	Conținut instructiv - educativ	Strategia didactică		
		Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forma de organizare
1.Moment organizatoric	Asigurarea condițiilor optime pentru buna desfășurare a activității: - Amenajarea sălii de grupă; - Pregătirea materialelor didactice.	Conversația		
2.Captarea atenției	Prezintă copiilor musafirul ce a venit la noi, minionul Carl. Acesta are nevoie de ajutorul nostru pentru a descurca lucrurile amestecate de el fără intenție.	Conversația	Minionul Carl	Frontal
4. Anunțarea temei și a obiectivelor	Se anunță tema activității și obiectivele ce vor fi urmărite. „Numărăm și ne distrăm” (Joc didactic)	Conversația		Frontal
5. Prezentarea noului conținut și dirijarea învățării	<i>Intuirea materialului/ Prezentarea lui</i> Împreună cu copiii voi face intuirea materialelor de pe măsută necesare desfășurării jocului didactic. Le voi spune că toate aceste materiale ne vor fi de folos pentru a-l ajuta pe Carl să învețe să numere și să ordoneze totul printr-un joc numit „Numărăm și ne distrăm”. <i>Explicarea și demonstrarea regulilor</i> Voi explica preșcolarilor regulile jocului. Cu ajutorul baghetei magice voi alege pe rând câte un copil să vină în fața colegilor. Acesta va extrage un bilețel în care este trecută sarcina pe care trebuie să o rezolve. După rezolvarea acesteia, se apreciază răspunsul oferit de copil și se fac încurajări prin aplauze. Pe parcurs jocul se va complica, iar ei vor trebui să descopere greșeala introdusă. Jocul se repetă până la rezolvarea tuturor sarcinilor stabilite. <i>Fixarea regulilor / Jocul de probă</i> Se efectuează jocul de probă cu un copil pentru a vedea dacă și-au însușit corect regula jocului. <i>Desfășurarea jocului propriu-zis</i> După ce copiii au înțeles regulile jocului se trece la executarea jocului propriu-zis. Aceștia vor alege pe rând câte un bilețel cu o sarcină pe care o	Conversația Problematizarea Demonstrația Jocul Exercițiul	tablou jetoane cu diferite imagini lipici	Pe grupe Frontal Individual

	vor rezolva. Pe parcursul jocului copiii vor verbaliza fiecare acțiune făcută. Rezolvarea cerințelor este recompensată cu aplauze. <i>Ex. sarcini de lucru:</i> ➤ Numără crescător de la 1 la 5 și așează perele lângă această cifră. ➤ Numără descrescător de la 5 la 1. ➤ Bate din palme de tot atâtea ori cât îți arată cifra așezată pe toboganul galben. (3) ➤ Așează pe toboganul din tablou tot atâția cățeluși câți arată cifra așezată pe tobogan. (3 cățeluși) ➤ Așează pe drumul din tablou tot atâția copii cât arată cifra de pe ușa grădiniței. (2 copii) ➤ Formează o mulțime cu tot atâtea pisici cât arată cifra de lângă grădiniță. (3) ➤ Numără câte frunze sunt în tablou și așează cifra corespunzătoare lângă acestea. (2 elemente) ➤ Aranjează în ordine crescătoare cifrele de la 1 la 5 și lipește-le în partea de sus a tabloului. ➤ Lipește 4 mere pe copacul din tablou.			
6. Asigurarea transferului de cunoștințe și obținerea performanței	<i>Complicarea jocului</i> Îi voi ruga pe copii să-și acopere ochii, timp în care eu voi schimba locul unei cifre sau a unor elemente din mulțimile formate. Voi numi un copil pentru a sesiza greșeala.	Conversația Problematizarea		Frontal
7. Evaluarea și încheierea activității	Se vor face aprecieri individuale și colective cu privire la evoluția acestora în cadrul activității. Se acordă recompense.	Conversația de încheiere	Buline roșii	Frontal

PROFESORUL, FACILITATOR AL ÎNVĂȚĂRII ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI MODERNE

Prof. Demény Ida - Colegiul Național „Bethlen Gábor” Aiud

„Spune-mi și voi uita. Predă-mi și-mi voi aminti. Implică-mă și voi învăța.” – Benjamin Franklin

Procesul de învățare suferă schimbări tot mai acute, mai ales în contextul educației digitalizate impuse odată cu debutul pandemiei de coronavirus. Realitatea vieții de zi cu zi se izbește cu putere de tot ceea ce implică sistemul educațional, elevi și dascăli deopotrivă. Prin educație creăm oameni noi, valori noi, stâlpi ai unei societăți viitoare, ce vor duce mai departe identitatea națională alături de idealurile noastre.

Învățământul actual permite aplicarea a numeroase strategii didactice în procesul instructiv-educativ. De asemenea, tehnica, atât de avansată, le permite elevilor să descopere singuri o multitudine de informații. Astfel, profesorul are rolul de a dirija învățarea și de a-l îndruma pe elev în calea sa spre cunoaștere. Profesorul este cel care-l ghidează pe elev și îi deschide noi uși în universul cunoașterii. Interesul este acela de a se crea o bază solidă de cunoștințe, un individ echilibrat, capabil să ia decizii singur, să analizeze singur o situație și să găsească cea mai bună soluție.

În contextul transformărilor profunde pe care le traversează educația contemporană, rolul profesorului nu mai poate fi redus la cel de transmițător de cunoștințe. Abundența informațională, accesul liber la resurse digitale și orientarea spre competențe au impus o regândire a paradigmei tradiționale de predare. În acest nou cadru, profesorul devine facilitator al învățării, un mediator între elev sau student și cunoaștere, un catalizator al dezvoltării intelectuale și personale. Educația se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluțiile tehnologice, de globalizare și de nevoia de adaptare la o societate bazată pe cunoaștere. În acest context, rolul profesorului se redefineste profund. Dacă, în paradigma tradițională, acesta era perceput ca un transmițător de informație, în prezent el devine un facilitator al învățării, adică un ghid care sprijină formarea competențelor, dezvoltarea gândirii critice și autonomia intelectuală a elevilor.

Roluri specifice ale profesorului-facilitator:

- *Ghid și mentor:* Îndrumă elevii cum să învețe, le oferă suport, consiliere și mentorat.
- *Stimulator al gândirii:* Încurajează gândirea critică și creativă, implică elevii în debateri și în soluționarea problemelor.
- *Promotor al autonomiei:* Ajută elevii să-și stabilească propriile obiective și să își asume responsabilitatea pentru propriul proces de învățare.
- *Mediator și coordonator:* Asigură legătura între elevi, părinți și comunitate și facilitează colaborarea.
- *Creator de medii de învățare:* Diversifică metodele și instrumentele didactice, creează contexte pentru învățare experiențială și ancorată în realitate.
- *Dezvoltator de competențe:* Sprijină formarea competențelor de metacogniție (gândirea despre propriul proces de învățare), a abilităților sociale și a creativității.
- *Colecționar de feedback:* Creează spații sigure în care elevii pot oferi și primi feedback constructiv.

Rolul de facilitator presupune ca profesorul să creeze situații autentice de învățare, care stimulează gândirea critică, autonomia și reflecția. Accentul se mută de la predarea frontală la învățarea activă și participativă, în care studentul devine protagonist al propriului parcurs educațional. Profesorul nu mai este un „depozit” de informație, ci un designer al experiențelor de învățare, capabil să structureze conținuturile, să selecteze metode adecvate și să utilizeze tehnologia educațională în mod creativ. Un cadru didactic trebuie să stabilească un mod de organizare și gestionare a clasei de elevi. Parteneriatul care se leagă între profesor și elev este crucial în devenirea elevului. Un elev nu preia doar cunoștințele științifice de la un cadru didactic, ci și modul de organizare, felul în care gândește și își așterne ideile, atitudinea față de ceilalți și față de învățarea în sine. De aceea, este esențial să rezonăm cu elevii, să găsim calea prin care să-i atragem, să aplicăm metodele cele mai eficiente și să utilizăm toate mijloacele pe care le avem la dispoziție pentru a transmite cât mai mult și cât mai bine.

De asemenea, profesorul-facilitator manifestă o atitudine reflexivă și empatică, orientată spre nevoile și stilurile de învățare ale studenților. El valorifică diversitatea acestora, promovează colaborarea și oferă feedback constructiv, contribuind la formarea unei comunități bazate pe dialog și încredere. Ființele umane au o dorință naturală de a învăța. Profesorii facilitatori sunt mai

deschiși pentru a asculta mai mult elevii, în special în privința sentimentelor lor, mai înclinați să acorde o atenție specială relației lor cu elevii cu privire la conținutul cursului, mai deschis să accepte feedback-ul, pozitiv și negativ și să-l folosească într-o perspectivă constructivă.

Cursanții trebuie încurajați să-și asume responsabilitatea pentru învățarea lor proprie, sunt încurajați să ia în considerare faptul că evaluarea valoroasă pentru învățare și că trebuie să se concentreze asupra factorilor care contribuie la rezolvarea unor probleme semnificative sau obținerea unor rezultate semnificative. Rolul facilitatorului presupune și o deschidere permanentă spre învățare continuă. Profesorul însuși devine un model de învățare autonomă, actualizându-și constant cunoștințele, explorând noi tehnologii și adaptând strategiile didactice la cerințele societății bazate pe cunoaștere. Prin urmare, profesorul ca facilitator al învățării își depășește funcția tradițională de evaluator și furnizor de conținut, devenind un mentor și partener intelectual. El ghidează elevii/ studenții în procesul de formare a competențelor profesionale, etice și sociale, contribuind astfel la dezvoltarea unei gândiri critice și la consolidarea unei atitudini responsabile față de cunoaștere.

De aceea, profesorul de astăzi trebuie să îmbine expertiza științifică cu abilitățile pedagogice și relaționale, asumându-și rolul de facilitator al învățării ca pe o misiune complexă, menită să inspire, să provoace și să formeze generații capabile să gândească independent și să acționeze creativ într-o lume în permanentă schimbare. În modelul tradițional de învățământ, profesorul era centrul procesului educațional, iar elevul ocupa o poziție pasivă, receptivă. Învățarea se baza pe memorarea informațiilor și pe reproducerea acestora în contexte prestabilite. Profesorul-facilitator nu mai impune conținutul, ci creează contexte de explorare și reflecție, încurajând elevii să descopere singuri conceptele esențiale.

El nu oferă doar răspunsuri, ci mai ales întrebări, care provoacă gândirea critică și autonomia cognitivă.

Pentru a-și îndeplini eficient rolul, profesorul trebuie să dețină un set complex de competențe:

- *Competențe academice specifice* disciplinei școlare predate și transversale (învățarea pe tot parcursul vieții, gândirea complexă și critică, comunicarea, colaborarea);
- *Competențe pedagogice* (capacitatea de a planifica și organiza activități de învățare semnificative, adaptate diversității studenților);
- *Competențe comunicative* (abilitatea de a asculta activ, de a încuraja dialogul și de a oferi feedback constructiv);
- *Competențe digitale* (utilizarea resurselor tehnologice moderne (platforme online, aplicații interactive, medii colaborative);
- *Competențe de evaluare și feedback* (evaluarea progresului elevilor și oferirea de feedback constructiv, evaluări relevante, îndrumare individualizată pentru îmbunătățirea performanței);
- *Competențe de adaptabilitate și inovare* (profesorul trebuie să fie deschis la inovație și să-și adapteze strategiile de predare și abordările didactice la nevoile și interesele elevilor);
- *Competențe interculturale și de diversitate* (profesorul trebuie să cunoască nevoile, experiențele și diversitatea culturală a elevilor săi, să dezvolte o atitudine deschisă, respect față de diferențe și abilități de a lucra cu elevi provenind din medii culturale sau socioeconomice variate);
- *Competențe reflexive* – disponibilitatea de a evalua constant propria practică didactică și de a o adapta la nevoile studenților.

Profesorul-facilitator îmbină astfel expertiza științifică cu inteligența emoțională, reușind să creeze un climat educațional bazat pe încredere, respect și cooperare.

Strategii și metode de facilitare a învățării

Facilitarea învățării presupune utilizarea unor metode moderne și interactive:

- Învățarea bazată pe rezolvarea de probleme, care dezvoltă gândirea critică și capacitatea de rezolvare a situațiilor complexe;
- Învățarea prin proiecte, care stimulează autonomia și colaborarea;

- Dezbatere și studiile de caz, care promovează argumentarea logică și comunicarea academică;
- Evaluarea formativă, care înlocuiește accentul pus pe note cu accentul pe progres și reflecție personală.

Prin aplicarea acestor metode, profesorul devine un arhitect al experiențelor educaționale, un ghid care stimulează curiozitatea și inițiativa. Profesorul ca facilitator al învățării reprezintă un model pedagogic adaptat cerințelor lumii moderne, în care cunoașterea nu mai este transmisă vertical, ci construită prin colaborare și reflecție. În mediul educațional, acest rol presupune nu doar competență profesională, ci și flexibilitate, empatie și deschidere către inovație. Profesorul-facilitator inspiră și motivează, transformând sala de curs într-un spațiu al dialogului și al gândirii libere. El pregătește elevi capabili să învețe pe tot parcursul vieții, să gândească critic și să contribuie activ la dezvoltarea societății. Profesorul are menirea să își dezvolte un stil propriu care „se concretizează prin alegerile potrivite cu situațiile de instruire, în alegerea metodelor și formelor de lucru pedagogic” [3, p. 287]. Chiar dacă discutăm despre o disciplină ce impune rigoare și exactitate, profesorul trebuie să aibă în vedere că fiecare elev este unic și are nevoie de stimularea creativității, studiile de specialitate arată că acest aspect se poate realiza și în cadrul lecțiilor de matematică prin „eficientizarea acțiunii de învățare a elevilor în condiții de experiență didactică mimată, creată de profesor”, [1, p.6] aceste aspecte demonstrând faptul că „creativitatea este o abilitate fără de care succesul unui școlar nu poate fi atins” [2, p. 16]. Pentru a demonstra acest deziderat, am ales să facilitez tainelor fizicii dezvoltând, prin mobilizarea atenției elevilor și intensificarea valențelor educative ce contribuie la activizarea gândirii. Acest aspect nu a putut fi atins fără selectarea metodelor activ-participative care să-și demonstreze utilitatea în timp.

Una dintre metodele moderne de predare, pe care o consider foarte eficientă, este metoda „Știu!-Vreau să știu!-Am învățat!”, care pune în evidență legătura dintre cunoștințele anterioare și ceea ce urmează să învețe elevii. În prima coloană, „Știu!”, copiii completează cu ceea ce cunosc deja despre subiect. În a doua coloană, „Vreau să știu!”, elevii îndrumați de profesor descoperă ceea ce urmează să învețe, iar cea de-a treia coloană, „Am învățat!”, va fi completată în ultima parte a lecției, consolidând materia predată.

Spre exemplu, la clasa a VI-a, la lecția „Densitatea”, tabelul asociat metodei „Știu!-Vreau să știu!-Am învățat!” va arăta astfel:

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM ÎNVĂȚAT
- Masa este mărimea fizică prin care se măsoară inerția unui corp . [m] S.I.= Kg. - Instrumentul cu care se măsoară masa este balanța. - care sunt multiplii și submultiplii kilogramului și relații de transformare între ei. - Volumul măsoară întinderea unui corp în spațiu. [V] S.I.= m³ V_{paralelipiped} = L · l · h V_{cub} = l³ (l – latura) - Volumul lichidelor se măsoară cu ajutorul mensei. 1 dm³ = 1 litru 1 cm³ = 1 ml.	- Relația care există între masa și volumul unui corp . - În ce condiții două corpuri pot avea densități egale ? - De ce unele corpuri plutesc într-un lichid iar altele se scufundă ? - Ce importanță are cunoașterea densității unui corp ?	- Ce este densitatea și cum se poate calcula $\rho = \frac{m}{V}$; [ρ] S.I. = Kg / m³ 1 g / cm³ → 1000 Kg / m³ m = ρ · V ; $V = \frac{m}{\rho}$; m₁ = m₂ dacă ρ₁ · V₁ = ρ₂ · V₂ - Utilizarea acestor relații în rezolvare de probleme . - Cum se poate determina experimental densitatea unor substanțe (ex : fier , aluminiu,lemn) . - Dacă ρ_{corp} > ρ_{lichid} corpul se scufundă iar dacă ρ_{corp} < ρ_{lichid} acesta se ridică la suprafață. - Importanța practică a cunoașterii densității corpurilor : - determinarea compoziției unui

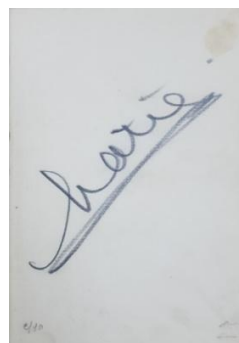
		minereu ; - verificarea calității unor produse ; - proiectarea clădirilor .
--	--	---

Bibliografie

1. Cristea, Sorin, Metodologia instruirii în cadrul procesului de învățământ, (vol.10) Editura Didactică Publishing House, București, 2018;
2. Dănăilă-Moisă, Mihaela, Creativitatea de la teorie la practică, Editura Docucenter, Bacău, 2020;
3. Dumitriu, Psihopedagogie, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003;
4. Silistraru, Nicolae, Vadmecum în pedagogie (Pedagogie în tabele și scheme), Material didactic, Chișinău, 2011;
5. Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006;
6. Cristea, S. ,Dicționar de pedagogie, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2016.

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA REGINEI MARIA

Prof. Cetean Daniela, Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia

Maria

Regina Maria a României a fost suverana excepțională care a marcat profund istoria națională și europeană a secolului XX. A rămas o figură emblematică a istoriei României: diplomat neoficial, simbol al curajului și al dăruirii, promotoare a culturii și a demnității naționale.

S-a născut pe data de 29 octombrie 1875 ca Maria Alexandra Victoria la Eastwell Park, în Marea Britanie. Era nepoata reginei Victoria a Marii Britanii și a țarului Alexandru al II-lea al Rusiei, ceea ce îi conferea o dublă moștenire regală anglo-rusă. La 10 ianuarie 1893 s-a căsătorit cu prințul moștenitor Ferdinand al României, nepotul regelui Carol I. Căsătoria, aranjată din rațiuni politice, s-a transformat în timp într-un parteneriat în slujba țării. Până în 1914 Maria s-a adaptat la viața din România, a învățat limba și a început să se implice în viața publică și socială. A avut șase copii. După moartea regelui Carol I, Ferdinand urcă pe tron la 10 octombrie 1914, iar Maria devine regina României.

În același an, izbucnește Primul Război Mondial, care va marca profund destinul țării și al suveranei. Regina Maria devine un simbol al curajului: vizitează spitale, îngrijește răniți și menține moralul trupelor. Este supranumită „Regina soldat” și „Mama răniților”. Participă activ, în mod neoficial, la negocierile diplomatice pentru recunoașterea internațională a României Mari. Prin inteligența și farmecul său, câștigă admirația marilor lideri europeni.

Momentul de apogeu al vieții sale publice l-a reprezentat Încoronarea de la Alba Iulia din 15 octombrie 1922. Regina Maria și regele Ferdinand sunt încoronați ca suverani ai României Mari. Ceremonia simbolizează împlinirea idealului național al unirii tuturor provinciilor românești. Meritele reginei României merg dincolo de viața politică și diplomatică. Sprijină arta, literatura, educația și acțiunile caritabile. Construcția Castelului de la Balcic devine o expresie a rafinamentului și sensibilității sale artistice. După moartea regelui Ferdinand se retrage din viața publică și se concentrează pe susținerea culturii. Se retrage treptat la Balcic, unde se dedică scrisului și artei. Regina Maria moare la 18 iulie 1938, la Sinaia. A fost înmormântată la Curtea de Argeș, iar inima sa – conform dorinței proprii – a fost depusă la Balcic (ulterior mutată la Castelul Bran).

Meritele Reginei Maria pentru România sunt multiple și esențiale, atât în plan politic și diplomatic, cât și în plan social și cultural. Personalitatea sa complexă și energia cu care și-a asumat rolul de suverană au avut un impact profund asupra consolidării statului român modern.

Iată principalele sale contribuții:

1.Contribuția în timpul Primului Război Mondial. Regina Maria s-a implicat direct pe front, vizitând spitalele, îngrijind răniții și încurajând soldații. A fost un simbol al curajului și al solidarității, devenind cunoscută în rândul armatei drept „*Mama răniților*”. A reușit să inspire moralul trupelor și al populației, într-un moment în care România traversa o perioadă critică.

2.Rolul diplomatic la Conferința de Pace de la Paris (1919-1920) După război, Regina Maria a avut un rol decisiv în recunoașterea internațională a Marii Uniri. Prin tactul și carisma sa, a influențat lideri politici europeni precum Georges Clemenceau, David Lloyd George și Woodrow Wilson, pledând cu succes pentru cauza României. Diplomația sa neoficială a contribuit semnificativ la confirmarea frontierelor României Mari.

3.Sprijinul pentru unitatea națională și identitatea românească. Regina Maria a susținut cu devotament ideea de unitate a românilor din toate provinciile istorice. A devenit o figură simbolică a României Mari, promovând imaginea țării în străinătate.

4.Impulsul cultural și social. A sprijinit numeroase inițiative artistice, educaționale și caritabile. A contribuit la modernizarea societății românești și la promovarea femeilor în viața publică. Prin rafinamentul și cultura sa occidentală, a adus un suflu de modernitate și eleganță Curții Regale și României întregi.

5.Moștenirea morală și simbolică Regina Maria a rămas în conștiința colectivă drept una dintre cele mai iubite și respectate figuri regale. Curajul, patriotismul și empatia sa au transformat-o într-un model de demnitate și devotament față de națiune.

În esență, meritul Reginei Maria constă în faptul că a fost nu doar regină prin titlu, ci și prin faptă: o conducătoare activă, diplomat abil și mamă a unei națiuni aflate la răscruce. La împlinirea a 150 de ani de la nașterea Reginei Maria, țara pe care a cunoscut-o și a iubit-o profund îi aduce un pios omagiu subliniind meritele acestei femei excepționale. Această comemorare oferă prilejul de a reevalua contribuția decisivă a Reginei Maria la istoria României moderne și la afirmarea sa pe scena internațională. Ea nu a fost doar o suverană, ci o **conștiință națională** și o **ambasadoare a demnității românești** într-o perioadă de mari frământări. Aniversarea de 150 de ani nu este doar o comemorare istorică, ci o invitație la reflecție asupra valorilor care au definit întreaga sa viață: **devotament față de țară, solidaritate, curaj și iubire pentru popor**. Testamentul Reginei Maria, redactat în 1933, este un document de o profundă valoare morală și spirituală, ce reflectă dragostea necondiționată a suveranei pentru România și pentru poporul său. Din el transpare nu doar o conștiință regală, ci și una umană, sensibilă, recunoscătoare și profund atașată de țara pe care a slujit-o. Regina Maria își exprimă în mod direct și emoționant dragostea pentru România, considerând această legătură drept cea mai mare binecuvântare a vieții sale:

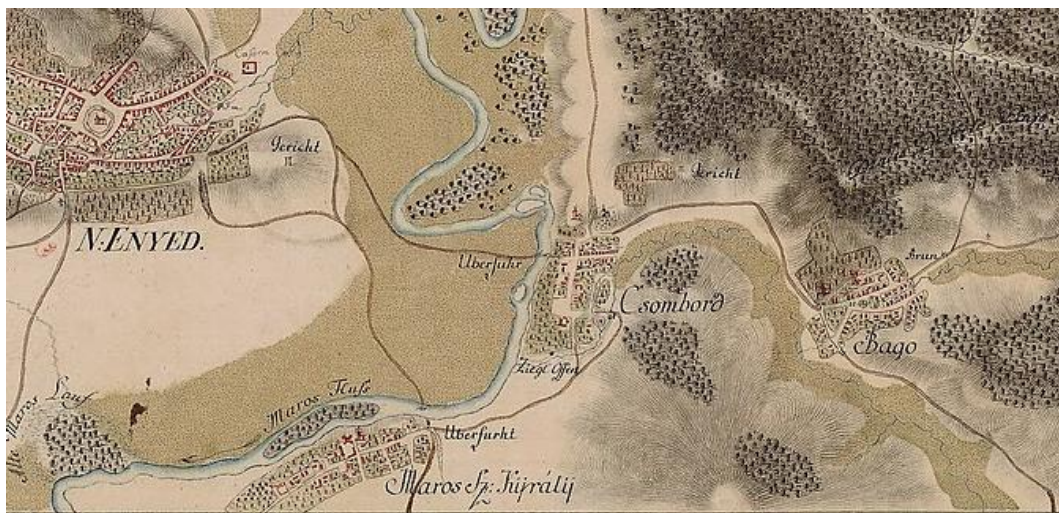
„Țara mea, țara pe care am iubit-o cu toată puterea inimii mele, pentru care am trăit și pentru care, la nevoie, aș fi fost bucuroasă să mor.” Aceste cuvinte dezvăluie un patriotism profund, nu impus de statutul său regal, ci născut dintr-o identificare deplină cu destinul României. Deși a trăit într-o perioadă marcată de dificultăți politice și personale, Regina Maria își încheie testamentul într-o notă de încredere:

„Țara mea frumoasă, țara mea tristă, fii vrednică de dragostea mea și nu te lăsa biruită niciodată.” Această formulare exprimă speranța ei că România va rămâne demnă, unită și curajoasă, indiferent de încercările istoriei. Testamentul său este, de fapt, o **scrisoare de dragoste adresată României** — plină de noblețe, recunoștință și credință în destinul național. Sub semnul acestui jubileu, România își cinstește una dintre cele mai luminoase figuri regale **Regina Maria, Regina-soldat, Regina-diplomat, Regina-mamă a României Mari**.

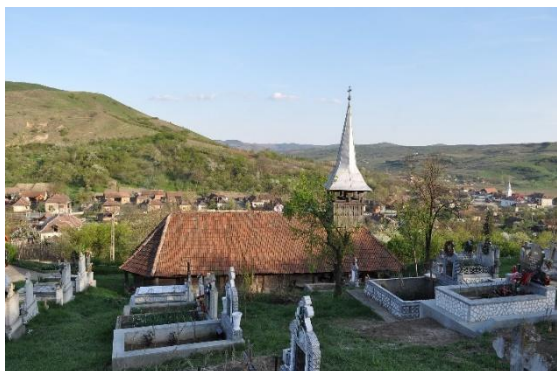
BISERICA SFÂNTUL TEODOR TIRON

Prof. Buta Iuliana, Colegiul Național „Titu Maiorescu” Aiud

Biserica Sf. Teodor Tiron se află în satul Băgău, situat la mai puțin de 7 km de municipiul Aiud. Prima atestare a localității adunată pe Valea Râului, datată în anul 1296, apare în documentul „Qandam Terra Perec (Bago-Bogo)”. Pe Harta Iosefină a Transilvaniei din 1769-1773 satul figurează sub numele de „Bago”.

Biserica din lemn veche de aproape 300 de ani aflată în localitatea Băgău este un monument istoric ce datează din anul 1733.

Astăzi biserica aparține cultului ortodox, însă este posibil ca în trecut aceasta să fi fost un vechi lăcaș de cult greco-catolic. Această probabilitate este susținută și de istoria Transilvaniei, provincie care încă din anul 1688 se afla sub dominație habsburgică. Aceștia au urmărit de la început consolidarea stăpânirii lor, un rol însemnat revenind Bisericii romano-catolice.

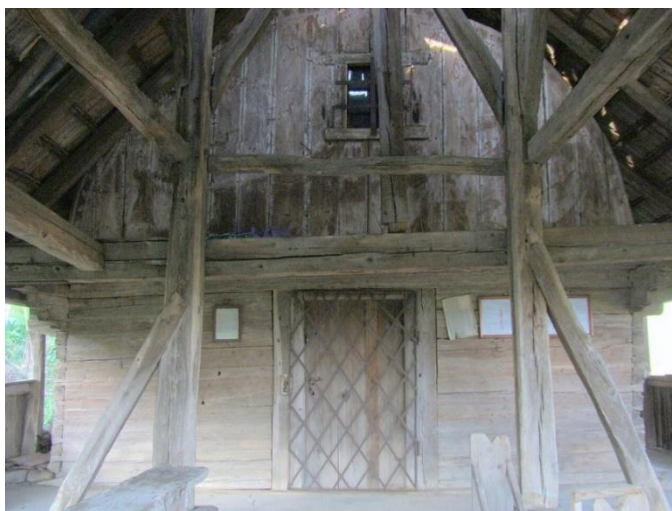
La acea

vreme calvini dețineau o situație privilegiată, catolicii fiind înlăturați aproape total de pe scena vieții politice. Din cele patru confesiuni recepte (calvini, luterani, unitarieni și catolici) confesiunea catolică era cea mai slabă. Astfel sporirea numărului catolicilor din Transilvania era extrem de important pentru a sporirea puterii Curții de la Viena în Ardeal. Întrucât

recatolicizarea luteranilor, calvinilor și unitarienilor era, practic, imposibilă, misionarii iezuiți și-au îndreptat atenția asupra românilor ortodocși, care erau mai numeroși decât toate cele trei națiuni recepte la un loc. Prin atragerea românilor la unirea cu Biserica Romei se urmărea creșterea numărului catolicilor dar și ruperea legăturilor de orice natură cu frații lor din Țara Românească și Moldova. Această atragere nu a fost deloc blândă, recurgându-se chiar la înlăturarea din scaun a episcopilor și mitropoliților sau răpirea bisericilor ortodoxe. În plus preoților ortodocși le-au fost impuse diverse dări extraordinare, în timp ce preoții catolici, luterani, calvini și unitarieni erau scutiți, pe motiv că aparțineau unor confesiuni recepte. Prin urmare este greu de crezut că în acest climat ostil ortodoxiei ar fi fost posibilă ridicarea unei biserici ortodoxe. Totuși existența unor vechi documente care denumesc lăcașul de cult folosind termenul: „Biserica Neunită cu Roma”, face dificilă decizia categorică în legătură cu originea bisericii.

Din punct de vedere arhitectural biserica este construită din bârne din lemn de lățime mijlocie, îmbinate la capete în unghi drept și așezate pe tălpi de stejar, având formă de navă.

Pe latura sudică există un mic pridvor iar pe cea vestică un pridvor de dimensiuni mai mari în care sunt poziționate clopotnița și turnul. Acestea par a fi adăugate mai târziu, fiind susținute de patru stâlpi centrali de stejar. Acoperișul din șindrilă nu se mai păstrează, fiind înlocuit cu țiglă în 1936, fapt ce a necesitat sprijinirea acoperișului cu structuri improvizate.

Pronaosul are tavanul orizontal, naosul are formă semicilindrică longitudinală. Altarul are formă cilindrică mai mică terminată prin patru panouri curbe.

Altarul a fost pictat în anul 1806 „pe cheltuiala lui Onu Petru”, conform inscripției cu caractere chirilice aflată deasupra ușii diaconești. Cu toate că inscripția amintește anul și numele donatorului, numele pictorului a rămas necunoscut. Care apare scris în litere chirilice deasupra ușii diaconești din partea dreaptă, însă cauza deteriorării literelor chirilice nu sunt lizibile.

Din patrimoniul mobil al bisericii fac parte următoarele obiecte mai importante, cum ar fi clopotul (pe care este inscripționat anul 1791) și mai multe icoane. Porțița de intrare poartă următoarea inscripție: „1796, mai 8, meșter Oltean Simion”.

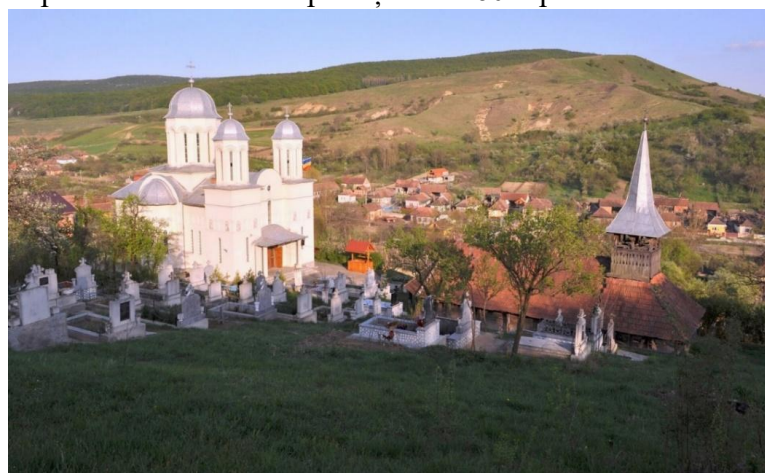
Câțiva dintre preoții care au slujit în această biserică sunt: Popa Ioan (1733), Samoil Ladai (până în 1812), Ioan Ladai (1812-1855), Samuel Nemeș (1855-1856), Ioan Costea (1856-1861), Ioan Oltean (1861), George Pop (1862), Teodor Fodor (1862-1898), Ironim Man (1898-1937), Aurel Ranca (1937-1965), Vesa Dean (1965-1991), Ioan Stan (1991-2014) și Sabin Dreghiciu (2014-prezent).

Pe iconostas se păstrează trei icoane pictate pe lemn: Sf. Nicolae, Sf. Teodor Tiron și Sf. Arh. Mihail.

În prezent în biserica de lemn nu se mai oficiază slujbe religioase, acestea fiind săvârșite în biserica nouă, cu hramul „Înălțarea Domnului”.

Aceasta din urmă este construită din bolțari și cărămidă, pe fundație de beton, fiind acoperită cu tablă de aluminiu. A fost ridicată între anii 1994-1998 și sfințită la 28 mai 2000 de către IPS Andrei, la acea vreme Arhiepiscopul Alba Iuliei. Construcția a fost realizată în stil neobizantin, cele două turnuri și cupola amintind de arhitectura brâncoveană. Este o construcție monumentală, având o lungime de 24,5 m, lățimea la absidele naosului de 13,5 m, iar înălțimea cupolei, până la cruce este de 23,10 m. Pictura este realizată de către pictorul Răuța Vasile din Jud. Bacău, în tehnica frescă, în stil neobizantin, fiind acoperită la interior o suprafață de 1160 mp.

În satul Băgău există două cimitire confesionale. În cimitirul ortodox sunt înmormântați credincioșii care aparțin celor două parohii românești, ortodoxa și greco-catolică. Cimitirul ortodox are o suprafață de 1 ha și 8952 mp, fiind încadrat la N de grădina celor două biserici și casa parohială, la S de cimitirul reformat, la E de drumul local, iar la V de dealul numit „Viile Torök”. Dintre personalitățile înmormântate în cimitirul parohial amintim pe: Protopopul Ieronim Man, Căpitanul Crișan Ștefan și Caporalul Timar Ioan, căzuți la datorie în cel de-al doilea Război Mondial și Văcar Dinu, luptător în Primul Război Mondial.

Bibliografie:

- ISTORIA BISERICII ROMÂNEȘTI DIN TRANSILVANIA, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ, Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, 2018
- https://ro.wikipedia.org/wiki/B%C4%83g%C4%83u,_Alba
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_de_lemn_din_B%C4%83g%C4%83u
- Istoricul Bisericii de lemn din Băgău-Parohia Ortodoxă Băgău

CULTIVAREA INTERESULUI ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR PENTRU ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE PRIN INTERMEDIUL EXCURSIILOR ȘI AL DRUMEȚIILOR

Prof. înv. primar Bocșa Aurelia-Georgeta, Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa

Activitățile extrașcolare reprezintă o componentă esențială a procesului educațional modern, contribuind la formarea armonioasă a personalității elevilor și la dezvoltarea competențelor lor sociale, cognitive și emoționale. În ciclul primar, când copilul se află într-o etapă de curiozitate, energie și deschidere către nou, aceste activități au un rol deosebit de important. Dintre toate formele de activități extrașcolare, **excursiile și drumețiile** se remarcă prin potențialul lor educativ, recreativ și formativ.

Copiii din ciclul primar învață cel mai eficient prin experiență directă. Activitățile extrașcolare, desfășurate în afara clasei, le oferă ocazia să exploreze lumea din jur, să aplice cunoștințele acumulate la școală și să dezvolte relații de colaborare și sprijin reciproc cu colegii.

Prin intermediul acestor activități, elevii își pot descoperi talentele, interesele și aptitudinile, iar cadrele didactice pot valorifica aceste descoperiri în procesul educativ.

Excursiile și drumețiile oferă oportunități educative complexe, îmbinând învățarea cu distracția și mișcarea în aer liber. Acestea stimulează curiozitatea copiilor, îi ajută să-și formeze o imagine realistă asupra mediului înconjurător și contribuie la dezvoltarea simțului de responsabilitate față de natură și comunitate. Iată și un exemplu. Eu lucrez la o școală dintr-o zonă de munte, în Munții Apuseni, iar elevilor mei le place foarte mult să iasă în natură. Pentru a-și face o imagine cât mai realistă și pentru a înțelege noțiuni precum fosile, râu, cascadă, am

mers într-o excursie în apropiere la Dealul cu melci,

Cascada Pișoaia din comuna Vidra și la barajul Mihoești- Câmpeni.

Prin participarea la excursii tematice – de exemplu, vizite la muzee, grădini botanice, parcuri naturale sau obiective culturale – elevii își consolidează cunoștințele dobândite la discipline precum științele naturii, istorie, geografie sau educație civică.

Drumețiile, pe de altă parte, îi învață să respecte regulile de comportament în grup, să-și dezvolte spiritul de echipă și să adopte un stil de viață sănătos.

Pentru ca elevii să participe cu entuziasm la aceste activități, cadrele didactice trebuie să adopte metode atractive de promovare:

- **Implicarea elevilor în planificare** – profesorul poate consulta elevii în alegerea destinației și a activităților din excursie, ceea ce le oferă sentimentul de apartenență și responsabilitate.
- **Legătura cu curriculumul** – fiecare excursie poate fi asociată cu o temă studiată la clasă, astfel încât elevii să perceapă activitatea ca pe o continuare practică a învățării.
- **Valorificarea experiențelor trăite** – după excursie, elevii pot fi încurajați să realizeze jurnale de călătorie, desene, colaje sau prezentări, consolidând astfel cunoștințele și amintirile.
- **Colaborarea cu părinții** – implicarea familiilor în organizarea și sprijinirea acestor activități consolidează parteneriatul școală-familie și asigură o mai bună participare a copiilor.

Participarea la excursii și drumeții are efecte benefice asupra dezvoltării globale a elevilor din ciclul primar:

- stimulează curiozitatea și spiritul de explorare;
- dezvoltă responsabilitatea și autonomia personală;
- încurajează comunicarea și colaborarea între colegi;
- contribuie la formarea unor deprinderi sănătoase de viață;
- creează legături emoționale pozitive între elevi și cadrele didactice.

Bibliografie

1. Cerghit, I. *Metode de învățământ*. Ediția a IV-a revizuită. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006
2. Cucoș, C. *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2008
3. Ghidul profesorului pentru organizarea activităților extracurriculare și extrașcolare. București: Ministerul Educației Naționale, 2016
4. Ionescu, M. *Instruire și învățare*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2003
5. Negreț-Dobridor, I. *Activități extracurriculare și extrașcolare în învățământul primar*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2010
6. Nicola, I. *Tratat de pedagogie școlară*. București: Editura Aramis, 2000
7. Păun, E., & Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași: Editura Polirom, 2002
8. Radu, I. T. *Evaluarea în procesul didactic*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2004
9. Văideanu, G. , *Educația la frontierele secolului XXI*. București: Editura Politică, 1998
10. Zamfir, C. & Vlăsceanu, L. (coord.) *Dicționar de sociologie*. București: Editura Babel, 1993

PROTEJAREA MEDIULUI

Prof. Dăncău Monica-Adriana, Șc. Gim. „Anton Pann” Rm.Vâlcea, jud.Vâlcea

Mediul înconjurător este o noțiune fundamentală care stă la baza ecologiei ca știință, fiind susceptibilă în raport cu necesitatea punerii în valoare sau a ocrotirii elementelor sale componente, de reglementare juridică. **Ca să respecte mediul înconjurător, copiii au nevoie de activități în natură care să le trezească interesul. Excursii în parc, plantarea copacilor sau colectarea apei de ploaie, toate îi vor face pe elevii noștri să iubească natura.**

Pornind de la această temă în luna septembrie împreună cu elevii clasei a V-a C, unde sunt dirigintă am avut o activitate care s-a numit „Protejarea mediului înconjurător,,. Această activitate am realizat-o astfel : elevii au fost împărțiți pe două grupe. Prima grupă a realizat o activitate în perechi, iar a doua grupă a mers în curtea școlii și a adunat toate materialele plastice. Prima grupă a avut mai multe sarcini de realizat și anume: pe baza imaginilor să răspundă la niște întrebări și să realizeze un jurnal pentru ora viitoare cu tema dată.

A doua grupă la final a depozitat tot ce a strâns într-o mașină specială, iar ca temă de lucru pentru ora viitoare au avut sa realizeze un jurnal cu tema dată.

În continuare vă propun câteva imagini din activitățile realizate. La finalul orei toți elevii au fost premiați.

Atunci când am avut „Săptămâna Verde,, am avut o ieși în aer liber, am făcut o plimbare în parc, unde am făcut un joc „Cine strânge mai mult....!??,, Și această activitate a ieșit cu succes și elevii au fost cei care s-au străduit să facă curat în parcul nostru. Protejarea mediului este de o importanță extrem de mare în zilele noastre. Trebuie să ne gândim atât la noi, cât și la nevoile viitoarelor generații. Pentru că acum avem posibilitatea de a schimba modul în care utilizăm resursele naturale, este momentul să ne punem cu toții întrebarea: „Ce putem face pentru a proteja mediul înconjurător?”

Bibliografie:

Lixandru, B. Ecologie și protecția mediului, Timișoara: Editura Presa Universitară , Vol.1-2, 1999, Măcărescu,